

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Vybrané kriminologické aspekty vývoje kriminality
v rámci teritoriálního území Města Příbrami za rok
2019 a 2020**

Autor práce: Eliška Ferešová

Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě

Forma studia: Prezenční

Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 6, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Eliška Ferešová
Studijní program: Bezpečnostně právní činnost
Studijní obor: Bezpečnostně právní činnost ve veřejné správě
Forma studia: Prezenční
Místo studia: České Budějovice

Název bakalářské práce: Vybrané kriminologické aspekty vývoje kriminality v rámci teritoriálního území Města Příbrami za rok 2019 a 2020

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Selected Criminological Aspects of Crime Development within The Territorial Territory of The City of Příbram for 2019 and 2020

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, titul): Mgr. Josef Kříha, Ph.D.

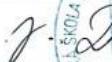
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): Duben, 2021

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem „práce“ je obecná širší teoretická charakteristika základního pojmosloví a východisek zkoumané tematické oblasti, včetně užšího analyticko-syntetizujícího vhledu k fenomenologickým konsekvencím stavu, struktury a vývoje kriminality v rámci teritoriálního území Města Příbrami za určující období let 2019 a 2020. **Vedlejší cíl** „práce“ za pomoci užitého dotazníkového šetření úžeji reflektuje monitoring možného páčání kriminality mládeže na vybraných základních a středních školách v rámci teritoriálního území Města Příbram. Na základě realizovaného dotazníkového výzkumného šetření bude detekována četnost zastoupení oslovených respondentů, tj. žáků základních škol na druhém stupni a studentů středních škol.

Student: Eliška Ferešová	06.04.2021	
Vedoucí práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, Ph.D.	14.5.2021	

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	12.5.2021	
Prorektorka pro studium a vnitřní záležitosti: RNDr. Růžena Ferebauerová	21.5.21	
Pověřený rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	24.5.2021	

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Bc. Josefu Kříhovi, PhD. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

FEREŠOVÁ, E. *Vybrané kriminologické aspekty vývoje kriminality v rámci teritoriálního území Města Příbrami za rok 2019 a 2020: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2021. 57 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Klíčová slova: kriminalita, kriminalita mládeže, kriminologie, prevence kriminality, trestný čin

Věcná část bakalářské práce (dále jen „práce“) v širším teoretickém pojetí primárně objasňuje základní pojmosloví a východiska zkoumané tematické oblasti, tj. fenoménu kriminality, jakožto jeho kategorizaci, druhy, příčiny, úkoly, podmínky a statistiky, včetně užší fenomenologické reflexe dále popisuje stav, dynamiku a strukturu kriminality teritoriálního území Města Příbrami. Vedle nosné tematické oblasti, rozpracovává na teoretické úrovni jako vedlejší cíl „práce“ kriminalitu mládeže, zaměřenou na téma šikana. V této části definuje základní pojmy týkající se dané kriminality tzn. děti, mladiství, sankce za činy spáchané mládeží a v poslední řadě pojem šikana. Součástí teoretické části „práce“ je v širším pojetí popsána prevence kriminality.

Empirická část „práce“ obohacuje její teoreticky orientované části, jakožto rozlohu, počet obyvatel města Příbram. Následně analyzuje bezpečnostní situaci daného teritoriálního území s hlavním zaměřením na léta 2019 a 2020, „práci“ obohacuje i o rok 2021, jako pohled do budoucna. K doplnění informací o kriminalitě v Příbrami byla použita kvalitativní metoda v podobě řízených rozhovorů s příslušníky Policie České republiky, služebně zařazených v rámci dané policejní součásti Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby a služby kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality v Příbrami. Úžeji bude „práce“ analyzovat kriminalitu mládeže, která je zaměřená na šikanu, která byla analyzována na základě kvantitativní metody dotazníkového šetření na základních a středních školách v Příbrami.

ABSTRACT

FEREŠOVÁ, E. *Selected Criminological Aspects of Crime Development within The Territorial Territory of The City of Příbram for 2019 and 2020: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2021. 57 p. Supervisor: Mgr. Bc. Josef Kříha, PhD.

Key words: crime, juvenile delinquency, criminology, crime prevention

The substantive part of the bachelor's thesis (hereinafter referred to as "the thesis") in a broader theoretical concept primarily explains the basic conceptualization and background of the investigated thematic area, i.e. the phenomenon of crime, as its categorization, types, causes, tasks, conditions and statistics, including a narrower phenomenological reflection, further describes the stat, dynamics and structure if crime in the territorial area of the City of Příbram. In addition to the main thematic area, it elaborates on the topic of bullying. In this part, it defines the basic concepts related to this crime, i.e., children, juveniles, sanctions for acts committed by youth and, last but not last, the concept od bullying. The theoretical part of the thesis describes crime prevention in a broader sense.

The empirical part of the "thesis" enriches its theoretically oriented parts, such as the area, population of the town of Příbram. Subsequently, it analyses the security situation of the given territorial area with a focus on the years 2019 and 2020, enriching the "thesis" with 2021 as a view of the future. To supplement the information on the crime situation in Příbram, a qualitative method was used in the form of guided interviews with members of the Police of the Czech Republic on duty within the given police unit of the Regional Directorate of the Central Bohemian Region, Territorial Department Příbram, Patrol Service and Criminal Police and Investigation Service, Department of Analytics and Cybercrime in Příbram. More narrowly, the "thesis" will analyze youth crime, which is focused on bullying, which was analyzed based on a quantitative method of questionnaire survey in primary and secondary schools in Příbram.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	11
2 Vymezení pojmu kriminalita	12
2.1 Členění kriminality	13
2.2 Stav kriminality	14
2.3 Úroveň kriminality	14
2.4 Dynamika kriminality	15
2.5 Struktura kriminality	15
2.6 Statistiky kriminality	17
3 Kriminalita jako předmět kriminologie.....	19
3.1 Úkoly kriminologie	20
3.2 Kriminogenní faktory	20
3.3 Pachatel	21
3.4 Oběť	22
3.5 Kriminalita a ostatní vědy	23
4 Kriminalita mládeže.....	25
5 Prevence kriminality.....	27
5.1 Struktura prevence	27
5.2 Úrovně preventivních aktivit	28
5.3 Další členění preventivních aktivit	28
6 Empirická část BP.....	30
6.1 Charakteristika vybrané oblasti výzkumného empirického šetření	30
6.2 Výsledky výzkumného šetření kriminality v Příbrami	32
6.3 Empirické šetření – Mládež a kriminalita	40
Závěr.....	46

Seznam použitých zdrojů	49
Seznam tabulek a grafů	53
Přílohy	54

Úvod

Kriminalita jako sociálně – patologický jev se řadí k oblastem, které jsou nejvíce projednávány, a to z důvodu její vysoké frekvence ve světě. Riziko setkání s kriminalitou se týká jednotlivce i skupiny. Setkávají se s ní v roli oběti nebo v roli pachatele, jež provádí nezákonnou činnost například výrobu a distribuci drog nebo vykazují známky protispolečenského jednání či delikvence. Nikdy nemůžeme vědět, kdy se s kriminalitou či jiným protispolečenským jednáním střetneme. Ale i tak nás ovlivňuje přes veškerá média, internetové zdroje, rádia i díky osobám, které nám přinášejí informace o spáchaných trestných činech (dále jen „TČ“).

Kriminalita se řadí mezi sociálně-patologické jevy a je důležité o takovýchto jevech neustále společnost informovat, a tak se snažit o snížení rizika výskytu zmíněného fenoménu. Tato informovanost dále může být nápomocna při odhalování pachatele TČ nebo dokonce i k vyřešení určitého TČ. Tento sociálně-patologický jev si zpracovatelka vybrala pro zpracování „práce“ ve snaze analyzovat kriminalitu na teritoriální úrovni města Příbrami v letech 2019-2020, tato léta obohacuje i o rok 2021, jako pohled do budoucna. a zpravovat společnost o základních údajích tohoto jevu ve zmíněném teritoriu. Dále tím chce upozornit i na závažnost a četnost kriminality v daném městě. Volba tématu „práce“ byla determinována zpracovatelky osobní a místní znalostí tohoto teritoriálního území. V rámci zpracování „práce“ dochází k seznámení se s definicí kriminality a fenomenologickými pojmy, které jsou její součástí, jakožto dynamikou, strukturou, stavem, statistikami, kriminogenními faktory, úrovněmi, členěním kriminality, se subjekty kriminality a dále i s vědními obory, obzvláště s kriminologií, jakožto hlavním oborem, který se zabývá tímto negativním jevem. „Práce“ je obohacena o definice nejzávažnějších druhů kriminality a protiprávního jednání, které se objevují na teritoriálním území města Příbrami ve značném měřítku. Vedlejším tématem „práce“ je seznámení se s kriminalitou na školách, a to na základních a středních školách. „Práce“ má ambici sekundárně definovat pojmoslovný aparát vymezený v tzv. zvláštním předpise, tj. zákoně č. 218/2003 Sb., o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o odpovědnosti mládeže“), jako

jsou děti a mladiství. Závěrem teoretické části je vyzdvížena charakteristika prevence, její základní pojmosloví, struktura, úrovně a klasifikace.

Ve druhé části „práce“ je aplikována analýza statistických dat kriminality, týkající se města Příbrami. Dále zpracovatelka „práce“ používá metodu komparace. Pomocí kvalitativní metody v podobě řízených rozhovorů s příslušníky Policie ČR, služebně zařazenými v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby a kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality zjistí, jak se s kriminalitou seznamují policisté, jaká část teritoriálního území města Příbrami je nejvíce zasažena kriminalitou a jaký je důvod, následně která skupina osob se stává nejčastějšími pachateli, jaké mají pachatelé motivy, jaká preventivní opatření policie koná, zda existuje součinnost policie se školami a jaké změny by příslušník na Policii ČR v Příbrami zavedl. Statistická data zpracovatelka získává z policejních statistik a dále z map kriminality PČR, internetových zdrojů, které jsou uvedeny ve vlastním textu, a z řízených rozhovorů, s příslušníky Policie České republiky služebně zařazenými v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby a kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality. V rámci vedlejšího tématu, tj. kriminalita mládeže získá informace z online dotazníku, jehož charakter je zaměřen na šikanu. Vytvořený dotazník je vyplněn respondenty ze základních a středních škol.

Na základě analýzy statistických dat, se zpracovatelka v závěru „práce“ zaměřuje na shrnutí a výstupy analýzy, dále na prevenci a doporučuje zlepšení či změnu v přístupu nezbytné prevence, aby se snižovala četnost kriminality nebo aby se kriminalitě ve městě Příbrami předcházelo. Dále udává doporučení pro školy, k zamezení výskytu šikany.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce, dále jen „práce“, je obecná širší teoretická charakteristika základního pojmosloví a východisek zkoumané tematické oblasti, včetně užšího analyticko-syntetizujícího náhledu k fenomenologickým konsekvencím stavu, struktury a vývoje kriminality v rámci teritoriálního území Města Příbrami za určující období let 2019 a 2020.

Vedlejší cíl „práce“ za pomoci užitého kvantitativního výzkumného (dotazníkového) šetření úžeji reflektuje monitoring možného páchaní kriminality dětí a mládeže na vybraných základních a středních školách v rámci teritoriálního území Města Příbram. Na základě realizovaného a vyhodnocovaného kvantitativního výzkumného šetření bude fenomenologicky detekována četnost zastoupení oslovených respondentů, tj. žáků základních škol na druhém stupni a studentů středních škol, kteří byli obětí kriminality, která je páchaná na školách, tj. hlavně šikana mezi mladistvými.

V rámci metodiky bude bakalářská práce obsahovat dvě roviny, a to část teoretickou a část empirickou. V teoretické části práce bude za pomoci rešerše odborné literatury a dostupných pramenů objasňovat základní charakteristiku pojmosloví a východiska, vztahující se ke zkoumané oblasti. V užším specifiku bude prezentovat v zásadě metodu popisnou a dále také metodu analýzy, která se bude vztahovat ke kriminalitě ve Městě Příbrami, která bude prováděna pomocí policejních statistik. S uvedenými metodami bude aplikovaná metoda komparace s kriminalitou páchanou v letech 2019 a 2020, následně realizace řízených rozhovorů s příslušníky PČR služebně zařazenými v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby a kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality. Pomocí uzavřených otázek objasní, za jakého důvodu nebyly některé trestné činy objasněny, motivy pachatelů atd. Společně s řízenými rozhovory bude na základně kvantitativního výzkumu použito dotazníkové šetření, probíhající na základních a středních školách ve městě Příbrami. Toto dotazníkové šetření by mělo objasnit kolik procent dětí či mladistvých bylo obětí šikany.

2 Vymezení pojmu kriminalita

S poukazem k potřebě vymezení základního pojmosloví a východisek zkoumané tematické oblasti je zapotřebí prvotně vymežit základní pojmy kriminality. Dle vyhodnocení názorové výseče jednotlivých autorů je pohled na tento fenomén odlišně definován. Kriminalita neboli zločinnost je negativní jev, především jev sociálně – patologický, kterým se zabývá vědní obor kriminologie. V rámci vědního oboru kriminologie existuje pojem fenomenologie, která blíže popisuje stránku kriminality, tj. zabývá se jevy, projevy, stavem, dynamikou a strukturou kriminality. Oproti tomu příčinami vzniku, pohybem a změnami fenoménu se zabývá etiologie. Svatoš¹ vymezuje kriminalitu jako souhrn trestných činů spáchaných na určitém území za určité období. Zločinnost, vychází ze společenského řádu, který je základem pro fungování společnosti. Kořenem tohoto řádu jsou normy společenské a formální. Formálními normami se rozumí zákony, které se musí dodržovat a respektovat. V tomto kontextu je zapotřebí vymežit pár pojmů, které se ke kriminalitě vztahují.

Delikvence je širší pojem než kriminalita. Jde o chování, které porušuje právní i společenské normy. Zahrnuje přestupky jako jsou například přestupky proti občanskému soužití. Dle zákona č. 251/2016 Sb. Zákon o některých přestupcích, fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že jinému ublíží na cti tím, že ho zesměšní nebo ho jiným způsobem hrubě urazí, jinému ublíží na zdraví aj.² Jeden z přestupků byl případ ze 14. února 2020, který se odehrál ve městě Příbrami, kdy 44letý muž vulgárně i fyzicky napadal svou matku po dobu jednoho roku.³Následně se do delikvence řadí i činy jinak trestné (spáchané osobami mladšími 15 let) a jiné delikty, jako například delikty správní, disciplinární, soudní a pořádkové.

Negativní společenské jevy jsou jevy, které nejsou sankcionovány, neporušují zákon. V jisté míře je společnost ještě akceptuje. Takovým jevům se říká deviace. Do dané skupiny se řadí například prostituce, alkoholismus, sebevraždy. **Protispoločenské jednání** je pojem ze všech nejširší. Zahrnuje jak kriminalitu, tak delikvenci i negativní společenské jevy.

---

¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2012. s. 26.

² ČESKO. Zákon č. 251/2016 Sb. *Zákon o některých přestupcích*. §7.

³ PEČENKA, T. *Svou matku vulgárně urážel a napadal pěťmi* [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 24.05.2019 [cit. 2019-05-24]. Dostupné z WWW: << [12](https://www.pribram.cz/clanek/svou-matku-vulgarne-urazel-a-napadal-pestmi/15542/>>.</p></div><div data-bbox=)

Z právního pohledu v České republice kriminalitu vymezuje trestní zákoník č. 40/2009 Sb., který je účinný od 1. 1. 2010. Z důvodu, že je tento fenomén souhrnem trestných činů, je zapotřebí definovat dle platného trestního zákoníku č. 40/2009 Sb. (dále jen „TZ“) trestný čin. Trestným činem, je protiprávní čin, který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně a k jeho trestní odpovědnosti je třeba úmyslného zavinění, pokud zákon nestanoví, že stačí zavinění z nedbalosti.⁴

2.1 Členění kriminality

Kriminalita se člení na kriminalitu:

Zjevnou neboli registrovanou, kterou získáváme z oficiálních statistik, tj. z policejních, justičních, statistik vězeňské služby a probační a mediační služby. V rámci zjevné kriminality zločinnost vyšla najevo, a tedy orgány činné v trestním řízení („dále jen OČTŘ“) o ní ví a je vložena do zmíněných statistik. Mezi se řadí policejní orgán, soud a statní zástupce. Policejním orgánem se rozumí útvary PČR, Generální inspekce bezpečnostních sborů (dále jen „GIBS“), pověřené orgány Vězeňské služby ČR, pověřené celní orgány v trestním řízení (dále jen „TŘ“), pověřené orgány Vojenské služby činné v TŘ.

Skrytou téže latentní charakterizujeme jako kriminalitu, o které OČTŘ neví, a tudíž není zaznamenána v oficiálních statistikách. Může mít stejnou nebo vyšší míru než registrovaná. Zobrazuje se v černých nebo šedých číslech. Pokud trestný čin není nahlášený, jde o prvek, který je zařazený do černých čísel, ale v případě, že se o trestném činu ví a z nějakého důvodu byl policií zatajen nebo nelze zjistit pachatele, jsou vyznačeny v číslech šedých. Latentní kriminalitu zjišťujeme viktimizačními výzkumy, kdy se dotazujeme obětí trestné činnosti. Dále ji zjišťujeme dotazováním se jiných osob, které jsou seznámeni s jistou kriminalitou. Pokud budou OČTŘ pokračovat v dotazování, můžou se obrátit i na pachatele, aby zjistili jeho předchozí trestnou činnost. **Skutečnou či celkovou**, která zahrnuje latentní i registrovanou kriminalitu.

---

⁴ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., *Zákon trestní zákoník*. 2009. §13 odst. (1), (2).

2.2 Stav kriminality

Stav kriminality, též také rozsah, vyjadřuje kvantitu trestných činů spáchaných na určitém území, za určitý časový úsek. Časovým úsekem je zpravidla jeden rok územím se rozumí, charakteristika trestných činů spáchané po celé České republice či v jednotlivých krajích. Podle Svatoše stavem rozumíme registrovanou kriminalitu, která se neshoduje se skutečnou kriminalitou, není známá, proto se její neznámá část se odhaduje.⁵ Rozsah se uvádí v absolutních číslech. Jde o nejproměnlivější ukazatel, jelikož ho ovlivňuje spousta faktorů. Například kriminalita ve městě Příbrami za rok 2019 vzrostla oproti předešlému roku. Na rozdíl od roku 2019 v roce 2020 došlo k poklesu kriminality.

2.3 Úroveň kriminality

Úroveň kriminality neboli intenzita se přepočítává na určitý počet obyvatel na specifickém území. Je vyjadřována v indexech. Většinou se udává na 10 000 nebo 100 000 obyvatel.

Intenzita se počítá dle vzorce:

$$\text{Index kriminality} = \frac{\text{počet TČ}}{\text{počet obyvatel}} \times 10\,000.$$

Pro lepší představu autor použil celkovou kriminalitu ve městě Příbrami za rok 2019, viz tab. č. 1.

---

⁵ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2012. s. 31.

Celková kriminalita za rok 2019	1775
Počet obyvatel	34 899
Index kriminality	$\frac{\text{počet TČ}}{\text{počet obyvatel}} \times 10\,000$
Index kriminality	$\frac{1775}{34\,899} \times 10\,000$
Index kriminality	508,61

tab. č. 1 ⁶

2.4 Dynamika kriminality

Synonymem pro dynamiku kriminality je vývoj trestné činnosti. Z toho vyplývá, že se zabývá trestnou činností v pohybu, změně, v určité době a na určitém území. V souladu s dynamikou se používají pojmy jako tendence a trend kriminality, jedná se o výsledky zkoumání dynamiky. Pokud klesá nebo stoupá tendence, hovoříme o stagnaci kriminality. Například vývoj kriminality ve městě Příbrami za určující období 2019 a 2020 klesl.

2.5 Struktura kriminality

V rámci teritoriálního území města Příbrami se zpracovatelka „práce“ zaměřila na nejčastější druhy kriminality páchané na tomto území. Strukturu kriminality máme dvojího typu, obecnou a hospodářskou a jsou upraveny policejními statistikami. Obecná kriminalita se dělí na:

a) Násilná kriminalita

Jedná se o kriminologický pojem nikoli o pojem právní. Zmíněná zločinnost je směřována proti životu, zdraví a také majetku. Nástrojem této kriminality, jak z názvu vypovídá je násilí. Násilí je útok na fyzično nebo na psychiku člověka, tedy jde o použití agrese na jinou osobu. Ale může být použito i na věc či na vlastní osobu (sebevražda). Pokud budeme chtít najít charakteristiku násilné kriminality v trestním

⁶ tab. č. 1 – „Vlastní zpracování“, data získaná z: „Statistika kriminality na Příbramsku za rok 2019“. Příbram. 2019. Dostupné z WWW: << <https://bezpecnapribram.cz/blog/clanek/statistika-kriminality-na-pribramsku-v-roce-2019>>>.

zákoníku, nenajdeme ji v jedné ucelené hlavě TZ, ale objevíme ji definovanou ve více hlavách TZ (př. 7. hlava TČ proti životu, 1. hlava TČ proti republice atd.). Násilí, jako takové je pouze alternativní znak TČ.⁷ Z pohledu sociologického jde o jev, který byl vyvolán sociálními procesy. Do této skupiny jsou zařazeny TČ, nebezpečné vyhrožování (§ 197 TZ), vražda (§ 219, § 220 TZ), loupež (§ 234 TZ), úmyslné ublížení na zdraví (§ 221, § 222 TZ), vydírání (§ 235 TZ), porušování domovní svobody (§238 TZ) a jiné.

b) Mravnostní kriminalita

Tato zločinnost je spojena s pohlavním pudem, sexuální morálkou a sociálně tolerovaným sexuálním chováním. Člení se na kriminalitu spojenou s prostitucí a na sexuální kriminalitu. Sexuální zločinnost jsou TČ, které jsou motivované sexuální potřebou, tj. ukájení pohlavního pudu formami, které společnost netoleruje. Do této skupiny se řadí například znásilnění (§ 185 TZ), sexuální nátlak (§ 186 TZ), pohlavní zneužívání (§ 187 TZ). U kriminality, která je spojena s prostitucí je podstatou získávání peněz cestou uspokojení sexuálních potřeb jiného člověka. V ČR je TČ v dané oblasti kuplířství (§ 189 TZ). Pokud jde o obchodování s lidmi, také se jedná o TČ. Ale v případě prostituce o TČ nejde. Prostituce je pouze patologický čin.

c) Majetková kriminalita

Jak lze z názvu odvodit, majetková kriminalita pojednává o TČ proti majetku. Představuje největší část kriminality jako takové, tedy celkové kriminality. Mezi napadanými objekty spadá majetek občanů, právnických osob a státu. Tyto TČ jsou vymezeny v 5. hlavě TZ. Spadá sem krádež (§ 205 TZ), zpronevěra (§ 206 TZ), podvod (§ 209 TZ), dále pojistný podvod (§ 210 TZ) a podvod úvěrový (§211 TZ), lichva (§ 218 TZ), zatajení věci (§ 219 TZ), poškození věřitele (§ 22 TZ) a další.

d) Drogová kriminalita

Daná zločinnost je spojená s užíváním návykových látek jako je alkohol, omamné látky, psychotropní látky a jedy. Objevuje se po celém světě. Jedná se o globální problém, a proto jednotlivé státy vyvíjí úsilí, aby zmiňované kriminalitě předešly. Užívané látky vyvolají závislost člověka, a to jak fyzickou, tak i psychickou a

---

⁷ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola Evropských a Regionálních studií, 2009. s. 51.

v souladu s ní narůstají škody jedincům i společnosti. Návykové látky jsou látky, které způsobují negativní ovlivnění lidské psychiky, také mohou ovlivnit lidské rozpoznávací schopnosti nebo chování ve společnosti. Trestné činy v oblasti drog jsou TČ dle §283–§288 TZ. Například nedovolená výroba a jiné nakládání s omamnými látkami, psychotropními látkami a s jedy: Kdo neoprávněně vyrobí, doveze, vyveze, proveze, nabídne, zprostředkuje, prodá nebo jinak jinému opatří nebo pro jiného přechovává omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující omamnou nebo psychotropní látku, přípravek obsahující jed, bude potrestán odnětím svobody na jeden rok až pět let nebo peněžitý trest.⁸

Hospodářská kriminalita

Hospodářská kriminalita, také ekonomická je zaměřená proti hospodářskému řádu a jeho fungování. Při této zločinnosti se zneužívají hospodářské nástroje. Do této skupiny je zařazena finanční kriminalita (př. kriminalita na kapitálovém trhu, krácení státu na daních aj.). Mezi hospodářské trestné činy spadá padělání a pozměnění věcí (§ 233 TZ), neoprávněná výroba peněz (§ 237 TZ), neoprávněné podnikání (§ 251 TZ) a jiné. V dané souvislosti je nutné definovat rozdíl mezi majetkovou a hospodářskou kriminalitou. Majetková kriminalita jsou krádeže, které nejsou směřovány proti hospodářským vztahům. Zatímco hospodářská kriminalita je páchána v rámci pracovněprávního vztahu, tzn. páchá zaměstnanec.

2.6 Statistiky kriminality

Základními prameny pro získání informací o kriminalitě jsou oficiální statistiky, které realizuje policie, státní zastupitelství, soudy a věznice. Existují tři druhy statistik:

- a) Policejní statistika, kterou vyhotovuje Policejní prezidium ČR. Eviduje zjištěné neboli registrované TČ a stíhané osoby (pachatele). Součástí policejní statistiky je Evidenční statistický systém (ESSK) a Statistika dopravní policie.
- b) Justiční statistika zahrnuje statistiku státních zastupitelství a soudů, obsahuje údaje o známých pachatelích, obžalovaných osobách, pravomocně odsouzených osob a eviduje počet trestných činů.

---

⁸ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb. *Zákon trestní zákoník*. §283 odst. 1.

- c) Vězeňská statistika je zpracovaná a publikovaná Generálním ředitelstvím Vězeňské služby ČR. Obsahuje demografické údaje a informace související se zjišťováním výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody.⁹

---

⁹ NOVOTNÁ, O. a ZAPLETAL, J., kol. *Kriminologie*. 2., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. s. 51-56.

3 Kriminalita jako předmět kriminologie

Pojem kriminologie pochází z latinského slova *crimen* (zločin) a řeckého *logos* (věda). Podle publikace Miroslava Scheinosta¹⁰ jde o obor relativně mladý, který vznikl v šedesátých letech minulého století. Ve většině publikacích můžeme zaznamenat odlišné definice kriminologie. V této „práci“ jsou definice kriminologie z publikací od Kaisera, Novotného a Zapletala, Kuchty a Válkové a v poslední řadě Nezkusila, který je spjat se staršími učebnicemi.

Kaiser¹¹ na kriminologii pohlíží jako na uspořádaný celek empirického vědění o zločinu, zločinci, negativní sociální „nápadnosti“ a o kontrole tohoto chování. Oproti zmiňované definici, Novotný a Zapletal¹² uvedli nejstručnější popis, který se používá nejčastěji. Podle nich kriminologie je věda o kriminalitě neboli zločinnosti, o jejích pachatelích a obětech a její kontrole. Kuchta a Válková¹³ definují kriminologii jako společenskou disciplínu, zabývající se jak pachateli, oběti apod., tak i společností. Podle Nezkusila¹⁴ a jeho nejrozsáhlejšího popisu, jde o vědní obor, zabývající se stavem, strukturou, dynamikou kriminality, jejími příčinami a podmínkami. Také se zabývá osobností pachatele a prevencí.

Kriminologie jako taková je samostatný vědní obor, protože má vlastní předmět zkoumání (kriminalita, pachatelé, oběti, kontrola kriminality) a vlastní metody zkoumání. Ve vztahu k trestnímu právu, kriminologie zkoumá trestný čin a kriminalitu jako reálně existující fenomén, aplikuje při svém zkoumání metody empirických věd a je vedena úsilím o poznání pravdy.¹⁵ Empirické vědy jsou vědy, které získávají informace z metod pozorování či pokusu.

---

¹⁰ SCHEINOST M., *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010, s. 238.

¹¹ KAISER, G. *Kriminologie*. 1. vyd. Praha: C. H., Beck, 1994, s. 1.

¹² NOVOTNÝ, O.; ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. Praha: Eurolex Bohemia, 2001, s.15.

¹³ KUČHTA, J.; VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, s. 1.

¹⁴ NEZKUSIL, J a kol. *Československá kriminologie*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1978, s.8.

¹⁵ GRÍVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, M. a kol. *Kriminologie*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. s. 25.

3.1 Úkoly kriminologie

Základním úkolem kriminologie je zjistit proč dochází k páchání trestné činnosti a jak jí předcházet.¹⁶ Cílem je získávat podstatné poznatky o kriminalitě, ve vztahu s příčinami, pomocí analýzy. Doporučuje účinná opatření k tomu, aby se příčinám zamezilo, a to z pohledu trestní represe (př. přísnění trestů) a prevence. Příčinami se zabývá etiologie. Úzce souvisí s úspěšným plněním úkolů kriminologie. K poznání příčin je nutné je vnímat ve dvojím smyslu, a to ve smyslu objektivních příčin a příčin subjektivních. Objektivní příčiny spolu s podmínkami (nezaměstnanost, vzdělání atd.), které jsou vždy objektivní, protože není zde nutnost zavinění pachatele. Subjektivní příčiny jsou příčiny, které závisí na zavinění, motivu a osobě pachatele. OČTŘ jsou povinni se příčinami kriminality zabývat, ale v reálné situaci se spíše zabývají subjektivními příčinami. Postoj zpracovatelky k problematice, proč se OČTŘ zabývají spíše subjektivními příčinami je takový, že TČ jsou páchány ve větší míře se zaviněním osoby pachatele.

3.2 Kriminogenní faktory

Kriminogenní faktory jsou skutečnosti, které vedou ke vzniku kriminality. Pod pojmem kriminogenní faktor je nutné chápat určitý rizikový článek, který vyvolává, podporuje nebo ulehčuje páchání trestné činnosti. Na základě jejich analýzy je zjišťováno, které z nich způsobují kriminalitu, jaký druh trestných činů je páchán, kdo a proč je obětí určitého druhu kriminality a další. Jejich kombinováním lze i odhadovat obecnější příčiny trestné činnosti.¹⁷ Tyto faktory můžeme rozdělit do pěti skupin:

- a) Podle rozsahu, které ještě dále dělíme na *subjektivní*, ty se týkají psychické a fyzické stránky jednotlivce. A na *objektivní*, které se týkají celé společnosti (př. vliv rodiny, přátel, školy aj. činitele).
- b) Podle úrovně, které také rozdělujeme ještě do tří podskupin, a to na podskupinu *obecné*, které zahrnují trestnou činnost jako společenský jev (např. kriminalita v počítačovém prostředí). Dále *konkrétní*, zahrnující příčiny, motivy a souvislosti trestné činnosti. A v poslední řadě na *zvláštní*, jde o činitele, které jsou charakteristické pro danou kriminalitu.

---

¹⁶ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2012. s 22.

¹⁷ SCHEINOST M. *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologie a sociální prevenci, 2010. s. 19-20.

- c) Podle místa jsou faktory, vztahující se na místo, které je vhodné pro páchaní TČ.
- d) Podle času, vztahující se k času, kdy se TČ stane (př. ve dne, v noci ...).
- e) Podle doby trvání jsou faktory, které svým dlouhodobým trváním vyvolají spáchání TČ.¹⁸

3.3 Pachatel

Pachatelem jsou osoby, které spáchaly TČ. Jedná se o osoby, které jsou trestně odpovědné, osoby trestně neodpovědné (mladší 15 let a osoby nepřičetné), recidivisté (potencionální pachatelé) a osoby, které disponují sociálním patologickým chováním (př. drogově závislí, alkoholici, gambleři apod.). Pachatele a jeho chování ovlivňuje zajisté biologický základ, dále vliv společnosti a jeho způsob vedení života. Kriminologie rozčleňuje pomocí typologie pachatele do různých skupin podle určitých znaků. Zde nastupuje spolupráce s psychologií, která udává 4 základní skupiny pachatelů, podle temperamentu, tj. melancholik, flegmatik, choleric a sangvinik. Dále můžeme rozdělit pachatele podle určitých aspektů; biologický aspekt, aspekt kriminální antropologie (stavba kostí), aspekt stavby těla atd. Například na teritoriálním území města Příbrami jsou nejčastějšími pachateli osoby, které jsou sociálně slabé, drogově závislé. Dále mezi nejčastější pachatele ve městě řadí Romové.

Kriminologie s ohledem na pachatele hledá odpovědi na otázky: Jestli se zločincem člověk rodí nebo stává? Jsou pachatelé specifickými osobami? Jak lze ovlivnit pachatele trestem, výchovou nebo léčením? Jaké faktory hrají roli při vzniku a průběhu TČ konkrétního pachatele?

Jistě za zmínku stojí, jak se s pachatelem jedná. Určitý význam na tento proces má prognóza, též predikce, která nám odhaduje budoucí život pachatele. Individuální predikce nám odhaduje, jestli se bude pachatel v budoucnu dopouštět opětovně trestné činnosti. To znamená, že vychází vždy z charakteristiky osoby pachatele, jeho sociálního vývoje, životního stylu a sociálního prostředí ve kterém žije. K tomuto odhadu se používají různé metody:

- Statická metoda je zaměřená na predikční tabulky, tj. znalost rizikových faktorů individuálního kriminálního jednání.¹⁹

---

¹⁸ ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex Publishing, 2004. s. 14–15.

- Klinická neboli expertizní metoda, pachatele zkoumá znalec.
- Intuitivní metoda spočívá v odhadu jiného odborníka (policista, psycholog atd.)

3.4 Oběť

Oběť trestného činu je osoba dotčená trestným činem.²⁰ Obětí může být pouze fyzická osoba. A v této souvislosti se autor dostává k rozdílu mezi obětí a poškozeným. Poškozený může být jak fyzická osoba, tak i právnická osoba. Naukou, která se zabývá oběťmi TČ, jejich rolí v průběhu TČ, pomocí obětem a způsoby, jak zabránit viktimizaci potencionálních obětí, se nazývá **viktimologie**. Kaiser²¹ ve své knize uvádí, že viktimologie je někdy chápaná jako samostatná disciplína, která se jako paralelní věda kriminologie zaměřuje pouze na oběti TČ a nehod.

Další pojmy, které mají velmi blízký vztah k obětem jsou **viktimnost** a **viktimizace**. Viktimnost je předpoklad jedince či skupiny stát se obětí TČ. Je zaměřena na cíl pachatelů, kteří si vybírají své oběti z různých důvodů (př. profese, agresivita na straně pachatele), a to bez toho, aniž by oběť dala nějaký impuls. Oproti tomu proces viktimizace spočívá v tom, že se z potencionální oběti stane oběť skutečná. V tomto případě oběť dává impuls (př. flirt, provokování, aj.).

$$\text{Index viktimizace} = \frac{\text{Počet obětí}}{\text{počet obyvatel}} \times 100\,000$$

Indexy počítáme proto, abychom porovnali zdánlivě neporovnatelné (př. stát vs. obce).

Podle Zoubkové a Moulisové²² se viktimizace dělí do tří fází, na primární, sekundární a terciální. Primární viktimizace má přímou souvislost s trestným jednáním pachatele. Sekundární vzniká procesy, které následují po spáchání TČ, jde o nesprávnou činnost státních orgánů, chování pachatele nebo o sociální prostředí. Terciální viktimizace vzniká ve chvíli, kdy se oběť nemůže vyrovnat s traumatickou zkušeností, přestože již došlo k uzdravení a k opětovnému navázání sociálních vztahů. V tomto případě oběť mění svoje životní hodnoty a styl, těžce může navázat na svůj původní život.

¹⁹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2012, s. 22.

²⁰ SVATOŠ, R. *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola Evropských a Regionálních studií, 2009, s. 27.

²¹ KAISER, G. *Kriminologie*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 1994, s. 221.

²² ZOUBKOVÁ I., MOULISOVÁ M., *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004, s. 30.

Podobně jako u pachatelů, rozdělujeme i oběti podle daných kritérií. Na oběti:

- Které zavinily svou viktimizaci.
- Laicky řečeno „oběť provokatér“.
- Oběti, které nezavinily svou viktimizaci.
- Příslušné osoby negativně či pozitivně hodnocené rizikové skupiny.

Dalšími typy obětí jsou:

- Skrytá oběť, která zůstává utajena před OČTR (např. z důvodu strachu nahlásit TČ).
- Predestinovaná oběť, jež disponuje vysokým rizikem viktimizace (př. prostitutky).
- Oběť předstírající, ta předstírá (inscenuje), že byla obětí z nějakého důvodu.
- Hypertrofující oběť zveličuje situaci, která se stala.
- Dobrovolná oběť je osoba, která chce být obětí TČ, aby upoutala pozornost okolí.
- Oběť recidivista se stává obětí opakovaně.

3.5 Kriminalita a ostatní vědy

Nejen s kriminologií je kriminalita spojena. Není sporu, že kriminologie je hlavní vědou, jejíž předmětem zkoumání je zločinnost. Ostatní vědy jsou s kriminalitou, kriminologií spojené velmi úzce nebo si mezi sebou předávají své vědecké poznatky vlastního zkoumání. Vědou, která je kriminologii nejbližší je kriminalistika. Kriminalistika se řadí mezi empirické vědy a jde o vědu samostatnou, tudíž není součástí trestního práva. Zaměřuje se na dva okruhy zkoumání:

- a) Na podstatu vzniku, existence a zániku stop a dalších významných skutečností o uskutečněných trestných činech.
- b) Na podstatu vyhledávání, seskupování a analýzy stop spáchaných kriminálních činů a jejich informací.²³

Trestněprávní věda je vědou normativní, jejíž cílem je spravedlivé vyhodnocení a rozhodování o kriminalitě, tedy stanovuje, co je a není trestné, jaké represe lze použít v případě spáchaných TČ. Trestněprávní věda se zabývá hmotným a procesním

---

²³ MUSIL, J. KONRÁD, Z. a SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. Praha: C.H.Beck, 2004. s. 3-4.

trestným právem. Hmotné právo pohlíží na kriminalitu na legislativní úrovni, definuje, co je trestným činem, jaké tresty mohou být za ně uloženy atd. Trestní právo procesní se zabývá postupy OČTŘ a procesem řízení ve věcech trestních.²⁴ Další vědou je penologie, která se řadí k nejrozsáhlejším vědním disciplínám. Penologie se zabývá trestem a trestáním pravomocně odsouzených pachatelů TČ, ale především účinky trestů s důrazem na působení na trestané, zacházení a aby nedocházelo k recidivě.²⁵ Forenzní disciplíny jsou obory vzniklé na bázi svých mateřských disciplín, které se v historickém vývoji soustřeďovaly na řešení specifických úkolů trestněprávní praxe a jejich výzkumná činnost vedla k úzkému vztahu s kriminalistikou a tím pádem i s kriminalitou jako takovou.²⁶

---

²⁴ ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M. *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex Publishing, 2004. s. 9.

²⁵ SOCHŮREK, J. *Úvod do penologie 1. vydání*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. s. 8-10.

²⁶ JUDr. VICHLENDÁ M., Ph.D., Ing. KŘEČEK I., *Kriminologie*. Karviná: Střední odborná škola ochrany a majetku s. r. o., 2011. s. 12. Dostupné z WWW: <https://dokumenty.site/document/konec-kriminalistika-vichlenda-sosoom-zlincz-vzniku-tto-studijn-opory-se-podileli.html> >>

4 Kriminalita mládeže

Danou tematiku rozebírá zákon č. 218/2003 Sb. O odpovědnosti mládeže. Tento zákon zpracovává předpisy Evropské unie týkající se mládeže, dále upravuje podmínky odpovědnosti mládeže za protiprávní činy uvedené v trestním zákoníku, opatření ukládaná za takové protiprávní činy, postup, rozhodování a výkon soudnictví ve věcech mládeže²⁷. Kriminalitu mládeže zpracovatelka „práce“ popisuje jako kriminalitu osob do 18 let. Tyto osoby překročily společenské a právní normy, které naplňují znaky trestných činů a přestupků upravené trestním zákoníkem. Osoby, které tyto činnosti páchají jsou rozděleny do dvou skupin:

a) Děti jsou osoby, které v době spáchání TČ neboli činu jinak trestného nepřekročily 15. rok svého věku. Tyto osoby nejsou trestně odpovědné. Výjimkou je, když pachatel mezi 12 a 15 rokem spáchá trestný čin, za který dle trestního zákoníku může být uložen výjimečný trest.

b) Mladiství jsou osoby, podle zákona č. 218/2003 Sb. kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok a nepřekročil osmnáctý rok svého věku; má se za to, že mladistvým je i ten, kdo v době spáchání provinění dovršil patnáctý rok věku, ale u něhož není možné bez důvodné pochybnosti určit, že v době spáchání provinění překročil osmnáctý rok věku.²⁸ Mladiství disponují tzv. relativní trestnou odpovědností, která charakterizuje mladistvého jako osobu, která v době spáchání TČ nedosáhla takové rozumové a mravní vyspělosti, aby nemohl rozpoznat protiprávnost nebo ovládat své jednání, tím pádem není za tento čin trestně odpovědný. Kyriacou definuje kriminalitu mladistvých jako páchaní nelegálních přestupků. Nejčastější kriminální činy páchají muži ve věku 16 let a ženy ve věku 15 let.²⁹

Nejrozšířenější jev, který je součástí kriminality mládeže je podle zpracovatelky „práce“ šikana, se kterou se nejčastěji potýkají žáci škol. Podle Policie ČR je šikana jakékoliv chování, jehož záměrem je opakovaně ubližovat, ohrožovat nebo zastrašovat

²⁷ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb., *Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže*. §1 odst. 1.

²⁸ ČESKO. Zákon č. 218/2003 Sb., *Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů (zákon o soudnictví ve věcech mládeže*. §2 odst. 1, písm c).

²⁹ KYRIACOU, CH. *Řešení výchovných problémů ve škole*. Praha: Portál, 2005, s. 132–133.

jiného člověka, případně skupinu.³⁰ Takové jednání má tři formy útoků, fyzický (př. facka, kopání) slovní (př. nadávky, zesměšňování) a nepřímý útok (př. ignorování spolužáka). Šikana vyvěrá z agresivity, podle Matouška je agresivita útočnost, postoj nebo vnitřní pohotovost k agresi.³¹ Většina žáků, kteří jsou iniciátoři šikany, mají osobní vnitřní rozpor, zakořeněný v problémech rodiny, v sociálním prostředí atd. Podle studie Matouška³² je jednání mladistvých ovlivněno rodiči a je zjištěno, že matky delikventně jednajících mladistvých mají nižší stupeň morálního usuzování než matky mladistvých, kteří dodržují zákony.

V případě udělení trestu za protiprávní jednání mladistvého, soud může udělit opatření, která jsou potřebná k tomu, aby se zabránilo dalšímu nezákonnému jednání mládeže v budoucnu. Snaha spočívá v tom, aby si našli příslušné společenské uplatnění a přispěli k odčinění újmy, která vznikla jejich protiprávním jednáním. Mezi opatření jsou zahrnuty:

- Výchovná opatření (§15–20 zákon č. 218/2003Sb.). Mezi výchovná opatření je zařazen dohled probačního úředníka, probační program, výchovné povinnosti, výchovná omezení a napomenutí s výstrahou.
- Ochranná opatření (§21–30 zákon č. 218/2003 Sb.) jsou ochranné léčení, zabezpečovací detence, zabránění věci, zabránění části majetku a ochranná výchova.
- Trestní opatření ukládané mladistvým (§24–35 zákon č. 218/2003 Sb.) jsou například obecně prospěšné práce, propadnutí věci, peněžité opatření aj.
- Opatření ukládané dětem mladší patnácti let (§93 zákon č. 218/2003 Sb.) je např. výchovná povinnost, výchovné omezení, napomenutí s výstrahou atd.

---

³⁰ POLICIE ČR, *Preventivní informace šikana* [online]. Dostupné z WWW: <<<https://www.policie.cz/clanek/preventivni-infomace-sikana.aspx>>>.

³¹ MARTÍNEK, Z. *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. Praha: Grada, 2009, s. 9.

³² MATOUŠEK, O., Koftová A. *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2003, s. 58-59.

5 Prevence kriminality

Pojem prevence se vymezuje jako ochrana, předcházení jevů. Kontrolou kriminality se zabývá preventivní politika, jejíž úkolem je snižovat sociálně patologické jevy, motivy a příležitosti k páčání trestných činů. Novotný a Zapletal³³ definují prevenci kriminality, v užším slova smyslu jako soubor nejrůznějších aktivit mimotrestního charakteru orientovaných na odstranění, oslabení, či neutralizaci kriminogenních faktorů s cílem zastavit růst kriminality nebo docílit jeho zmenšení. Zahraniční autoři Kube, Schneider a Stock³⁴ charakterizují kriminální prevenci jako veškerá opatření, která kriminalitu jakožto společenský jev nebo trestné činy jakožto individuální událost kvantitativně snižují, kvalitativně zmiňují nebo alespoň mají zmenšit bezprostřední následky spáchání trestného činu.

5.1 Struktura prevence

Prevenci můžeme rozdělit na:

- a) Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální interakce. Příkladem je telefonická krizová pomoc, raná péče, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi aj.
- b) Situační prevence je založená na teorii, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitém místě a za určitých okolností.
- c) Prevence viktimologie a pomoc obětem trestných činů vyvěrá z konceptů bezpečného chování, rozděleného s ohledem na různé kriminální situace a na psychickou připravenost ohrožených osob. V praxi se daná prevence používá prostřednictvím různých poradenství.

Můžeme konstatovat, že zmíněné členění je zaměřeno na cílové objekty. Cílové objekty jsou kriminogenní faktory jako sociální prostředí, příčiny a podmínky kriminality, potencionální či skuteční pachatelé trestné činnosti a potencionální či skutečné oběti trestných činů.³⁵

---

³³ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2008, s. 183.

³⁴ KUBE, E., SCHNEIDER, H., STOCK, J. *Kriminalprävention als kommunale Aufgabe*. In: KUBE, E., SCHNEIDER, H., STOCK, J. *Vereint gegen Kriminalität*. Lübeck: Schmidt – Römhild, 1996, s. 70–72.

³⁵ ODBOR PREVENCE KRIMINALITY MINISTERSTVO VNITRA, *Prevence kriminality* [online]. Praha: Nad štolou 3, Praha 7. Dostupné z WWW: <<<https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>>>

5.2 Úrovně preventivních aktivit

Sociální a situační přístupy se vzájemně doplňují v primární, sekundární a terciální prevenci. Tyto kritéria lze nazvat jako kritéria dle stádia vývoje kriminálního problému.

a) Primární prevence je zaměřená na výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity orientované na nejširší veřejnost. Zvláště se zaměřuje na ovlivňování dětí a mladistvých. Například ve městě Příbrami funguje projekt „Cestou Sdílení“, který realizuje přímou, dlouhodobou a komplexní práci se členy vytipovaných rodin, aby se předešlo trestné činnosti. Důraz je kladen na rodiče.³⁶

b) Sekundární prevence má za cíl rizikové jedince a skupiny osob, u nichž je vyšší pravděpodobnost, že se stanou pachateli nebo oběťmi trestné činnosti. Město v rámci sekundární prevence realizuje terapeutické pobyty s dětmi s rizikovým chováním. Jde o děti od 7–14 let a jsou klienty Azylového domu v Příbrami nebo jsou zapojeny na návrh metodiků prevence na základních školách. Hlavním cílem je odstranění rizikového chování.³⁷

c) Terciální prevence tkví v resocializaci kriminálně narušených osob. Usiluje o zařazení jedince do reálného života (př. snaha najít bydlení; pracovní uplatnění). V tomto případě hraje roli mediační a probační služba. V Příbrami takovými osobám může pomoci centrum pro prevenci a léčbu drogově závislých Magdaléna o.p.s.

5.3 Další členění preventivních aktivit

Preventivní opatření lze členit i podle jiných kritérií. Je přitom důležité, že jakékoli preventivní opatření musí být zařaditelné do všech druhů členění. Následující kritéria:

a) podle strategie, která je přímá (př. policisté čekají na pachatele v době a na místě, kde by mohl být uskutečněn TČ) a nepřímá (př. zintenzivní se obchůzková činnost policistů v místě, kde je zvýšený výskyt TČ),

---

³⁶ MĚSTO PŘÍBRAM, *Program prevence kriminality města Příbram na rok 2019*. 2019, s.12

³⁷ MĚSTO PŘÍBRAM, *Program prevence kriminality města Příbram na rok 2019*. 2019, s. 15

b) podle časového rizika, jehož dělení je na predeliktní (má zabránit páčání TČ – veřejné osvětlení na Flusárně) a postdeliktní (zaměřeno na situaci po spáchání TČ, zabraňuje následnému páčání nezákonné činnosti),

c) podle použitých prostředků, použijí se prostředky právní (asistenti prevence kriminality) a mimoprávní (př. občanské hlídky, které jsou zřízené pro ochranu určitých prostor, kde se trestná činnost stupňuje,

d) podle úrovně rozvíjení, a to na místní úrovni (př. policisté čekají na pachatele u banky, které by měla být napadena), na úrovni regionální (př. zákaz vstupu do lesních prostor, z důvodu značného sucha) a na úrovni celostátní (př. zákaz jízdy kamiónů v určité době),

e) podle druhu preventivních opatření, která jsou organizační (př. kontrola na letištích), technická (př. umístění kamer na rodinném domě), personální (př. prověřování bezúhonnosti osob, které se hlásí o určitou pracovní pozici), výchovné.³⁸

Jak již bylo zmíněno, každé preventivní opatření musí být zařaditelné do jednotlivého členění. Ve městě Příbrami bylo například nainstalováno veřejné osvětlení v rizikové části města „Flusárna“. Podle tohoto rozdělení je veřejné osvětlení situační, sekundární prevencí, která je podle strategie nepřímá. Je zaměřená na situaci, aby se předešlo trestné činnosti. Z hlediska použitých prostředků je osvětlení právní aktivita, následně je přiřazeno do technických preventivních opatření na místní úrovni.

---

³⁸ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality, druhé aktualizované vydání*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú. Žižkova 4/6, 370 01 České Budějovice, 2016, s. 31.

6 Empirická část BP

6.1 Charakteristika vybrané oblasti výzkumného empirického šetření

Empirická část „práce“ směřuje primárně dílem k vyhodnocení kvantitativních (statistických) ukazatelů v rámci teritoriálního území Města Příbrami. První písemný záznam o Městě Příbram pochází z roku 1216. V této době bylo město majetkem Pražského biskupství. V roce 1579 jmenoval císař Rudolf II. Královským horním městem, jelikož se zde těžilo stříbro a železná ruda. Příbram je okresní město, ležící 60 km jihozápadně od Prahy ve Středočeském kraji a sčítá okolo 35 tisíc obyvatel. Její území se rozkládá na ploše 33,45 km² na říčce Litavka a na úpatí chráněné krajinné oblasti Brdy. Samotné město se dělí na 10 katastrálních území od historického centra na severu města Příbrami I. až po Příbram IX. na východě města a 18 městských částí (Bytíz, Brod, Jeruzalém, Jesenice, Lazec, Kozičín, Orlov, Žežice, Zavržice). Nynějším starostou města je Jan Konvalinka.

Na základě vyhodnocení kriminologických ukazatelů je dynamika páchané obecné kriminality v poklesu. Kriminalita se snižuje, a jedním z možných důvodů je instalace kamer ve městě, veřejného osvětlení a zvýšení obchůzek PČR, městské policie a preventistů kriminality. Dále vznikl preventivní informační web „Bezpečná Příbram“ jehož zakladatelem je Krajské ředitelství PČR. Na tomto webu Policie ČR, Územního odboru Příbram informuje občany o nadcházejících nebo již uplynulých událostech, o statistikách kriminality o mapách kriminality, o prevenci kriminality a také je prostřednictvím této stránky prosí o pomoc s případy trestných činů na teritoriálním území města. Podle koncepce prevence kriminality města Příbrami na léta 2019-2021 je záměrem města koordinace a zabezpečování prevence kriminality na svém území a realizování preventivní politiky prostřednictvím zajišťování a vyčleňování finanční podpory potřebným aktérům.³⁹ Bezpečnostní situace města Příbrami je zaměřená na prevenci, a to konkrétně na cílové skupiny, dále podporuje děti, mladiství a jejich rodiče. Zvyšuje bezpečí občanů na veřejných prostranstvích, snižuje trestnou majetkovou činnost. Zapojuje se do prevence kriminality s celostátní působností. PČR a Městská policie Příbram mezi sebou komunikují na principech Community Policing. V neposlední řadě město usiluje o spolupráci se širokou veřejností v oblasti prevence.

---

³⁹ MĚSTO PŘÍBRAM, *Koncepce prevence kriminality na období 2019-2020*. Příbram, 2018, s. 3.

Samozřejmě na plnění bezpečnostních cílů není odpovídající Město Příbram samo, v rámci prevence spolupracuje s PČR, Nestátními neziskovými organizacemi působící na území města Příbram (dále jen „**NNO**“), Českou správou sociálního zabezpečení (dále jen „**CSZS**“) a samozřejmě s mateřskými, základními a středními školami.

Rok 2019 byl zlomový, podle zpracovatelky je to z důvodu vypuknutí pandemie koronaviru, který se v naší společnosti objevuje doposud. Z rozhovorů s příslušníky Policie ČR, služebně zařazenými v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby a kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality hlídkové činnosti je situace kriminality mimo období pandemie a v době COVID-19 stejná. Dá se konstatovat, že největší intenzita vln koronaviru propukla v roce 2020. V této době kriminalita klesá, je možné, že důvodem byla situace kdy pachatel, který spáchal trestný čin v době nouzového stavu, by za nezákonnou činnost dostal přísnější trest. Nadále se město společně se subjekty, které byly již zmíněny má tendenci snížit dynamiku kriminality a dále zlepšit životní situaci občanů v rámci bezpečnosti.

V prvním bodě zmiňované části „práce“ zpracovatelka zanalyzuje statistiky násilné kriminality, majetkové kriminality, mravnostní kriminality a toxikománie ve Městě Příbrami v letech 2019–2020, které obohacuje i o rok 2021, jako pohled do budoucna. Následně bude získané údaje spolu porovnávat. Získává statistické údaje o kriminalitě ve Městě Příbrami, zprostředkované z internetového portálu Bezpečná Příbram, kde jsou zveřejněny policejní statistiky vytvořené Krajským ředitelstvím policie Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, Obvodní oddělení Příbram. Pomocí řízených rozhovorů s příslušníky Policie ČR, služebně zařazenými v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby a kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality, kteří odpovídali na otázky viz příloha č.1. Zapisovatelka usiluje o získání informací o činnosti PČR, jejich nedostacích, o pachatelích kriminality ve městě, jejich motivy. Aspiruje na získání informací o místech, kde je kriminalita nejintenzivnější, dále o prevenci kriminality a součinnosti PČR se školami.

V druhém bodě „práce“ se zpracovatelka zabývá kriminalitou mládeže, kterou rozebírá kvantitativním šetřením formou online dotazníku, zaměřené především na téma šikana. Dotazníky byly vyplněny žáky na základních a studenty na středních školách viz

příloha č.2. Tímto výzkumným šetřením je cílem zjistit kolik dětí se setkala se šikanou, jak by s ní bojovaly, jaký mají názor na tuto problematiku a jak se k tomuto tématu škola staví.

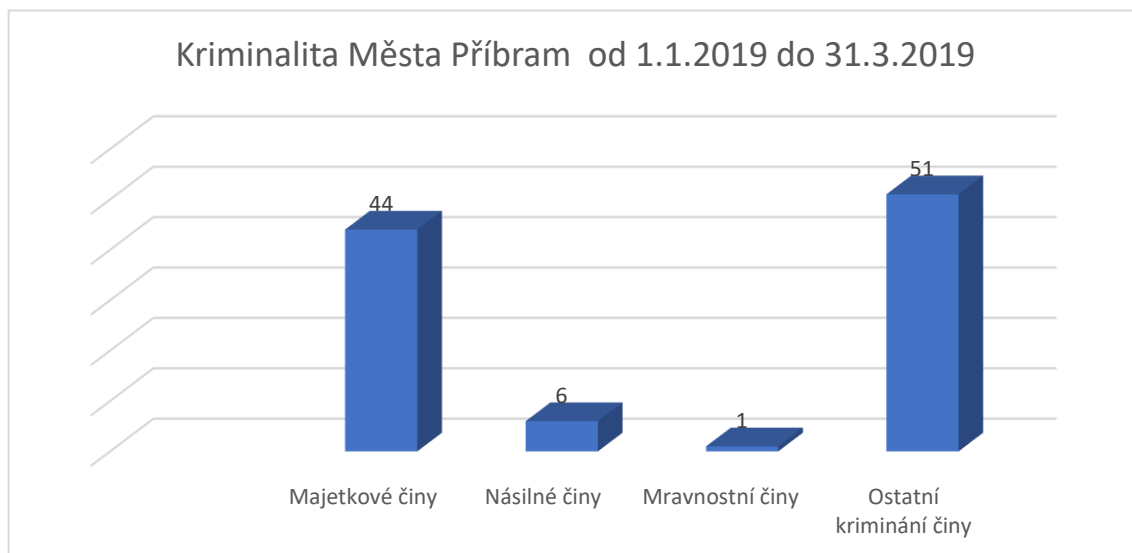
6.2 Výsledky výzkumného šetření kriminality v Příbrami

Podle policejních statistik vypracované Krajským ředitelstvím policie Středočeského kraje, Územním odborem Příbram, Obvodním oddělením Příbram konkrétně vedoucím oddělení npor. Bc. Michalem Volfem, na teritoriálním územní Města Příbrami od 1.1. 2019 do 31.3. 2019 bylo registrováno 257 trestných činů z toho je 188 případů obecné kriminality a 32 případů hospodářské kriminality.⁴⁰ Podle Grafu č. 1 bylo 113 TČ majetkové kriminality z toho 21 případů krádeží vloupáním, tj. 2 skutky vloupání do bytu, 3 případy krádeží vloupáním do chat soukromých osob, 3 případy krádeží vloupáním do rodinných domků a 9 případů krádeží vloupáním do ostatních objektů. Vedle zmíněných krádeží vloupáním bylo spácháno 62 trestných činů charakteru krádeží prostých, hlavním cílem pachatelů byly krádeže věcí z automobilů (29). Ostatních kriminálních činů podle Grafu č. 1 bylo evidováno 51, nejčastějším typem jsou trestné činy nedovolené výroby a držení psychotropních látek a jedů pro jiného (9), na druhém místě je skutek sprejství (5), jako třetí je případ nedovolené výroby a distribuce psychotropních látek a jedů pro sebe (1). Dále bylo zjištěno celkem 17 násilných trestných činů z toho čtyři ublížení na zdraví, ve dvou případech šlo o nebezpečné vyhrožování, jednou o vydírání, tři případy porušení domovní svobody a zbylých sedm, které v tomto období jsou stále prověřovány se týkají týrání. Nebyly zjištěny žádné vraždy (vraždy loupežné a sexuální), mravnostních trestných činů bylo registrováno 7. Z 257 TČ bylo objasněno 88 případů, tj. 38, 52 % a z minulých let bylo objasněno dalších 35 případů TČ. Majetková trestná činnost (viz Graf č. 1) tvoří téměř polovinu všech registrovaných TČ. Výše škody majetkové trestné činnosti v řadě tisíců činí 5262 Kč.

---

⁴⁰ npor. Bc. VOLF M. *Kriminalita v teritoriu města Příbrami ke dni 31.3.2019*. Příbram: 15.4.2019. Dostupné z WWW: <<<https://bezpecnapribram.cz/data/48.pdf>>>.

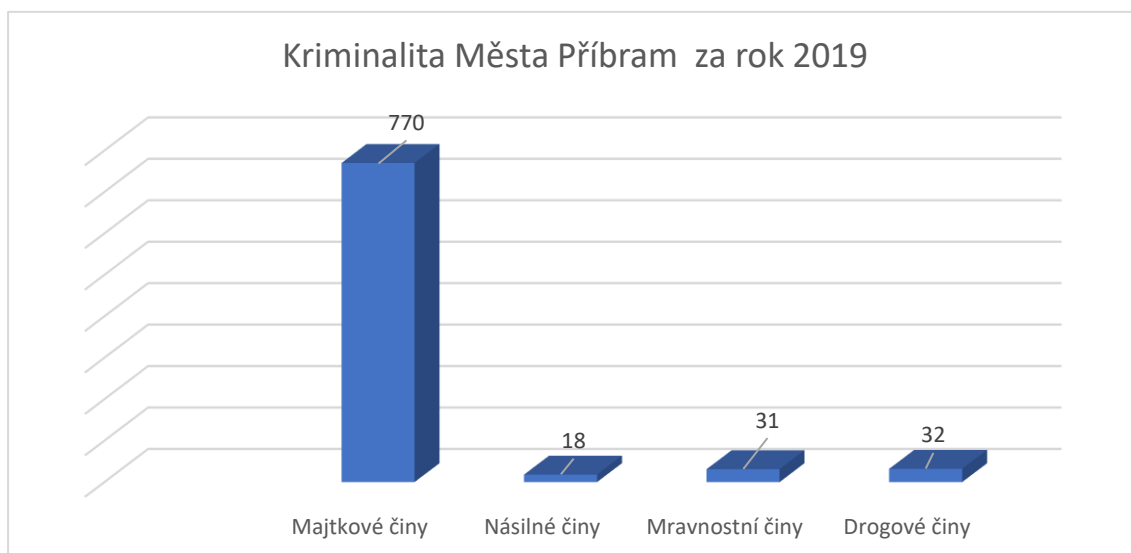

Graf č.1 ⁴¹

V rámci získaných statistických dat za celý rok 2019, dynamika kriminality na teritoriálním území Města Příbram oproti předešlému roku (2018) stoupla o 7,8 % (tj. 128 případů). Celkem bylo evidováno na Územním odboru Příbram 1775 TČ, což je 49 % z celkové kriminality, z toho bylo objasněno 866 skutků a z předešlých let bylo doobjasněno 138. Největší podíl na kriminalitě má majetková trestná činnost, která v tomto roce činila 49 % z celkové kriminality, tj. 868 případů, viz Graf č. 2. Nejčastější typ TČ, jsou krádeže věcí z vozidel (125 skutků), stejně tak jako v 1. čtvrtletí roku 2019, dále jsou to krádeže vloupáním do ostatních objektů (113 skutků).

Z Grafu č. 2 násilná trestná činnost sčítá 108 skutků. Objasněná násilná trestná činnost činí 75 %, tedy objasněno je 81 TČ. Nejčastějším trestným činem dané kriminality bylo úmyslné ublížení na zdraví (33), na druhém místě porušování domovní svobody (18), třetí místo obsadilo nebezpečné vyhrožování (16). Dále bylo spácháno 20 skutků mravnostní kriminality, z toho bylo objasněno 12, tj. 60 %. Ohledně drogové kriminality bylo odhaleno 61 případů, a to zejména trestného činu nedovolené výroby a držení psychotropních látek a jedů. Dynamika hospodářské kriminality za rok 2019 je nižší než majetková kriminalita téhož roku. Spácháno bylo 167 TČ této povahy. Mezi nejčastější trestné činy patří úvěrové podvody (42 skutků), neoprávněné držení platebního prostředku (25 skutků), zkrácení daně (22 případů)

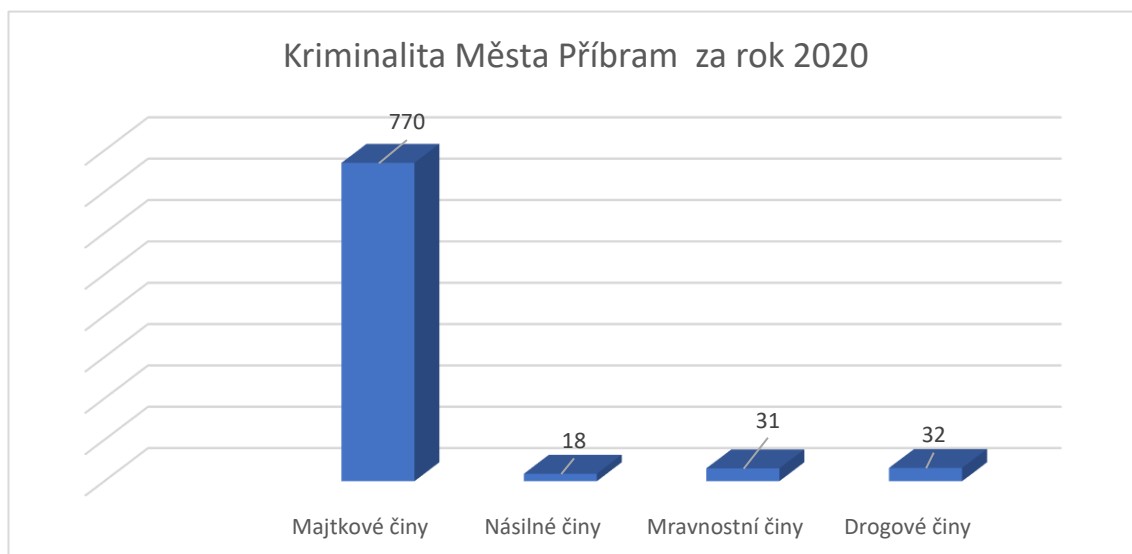
⁴¹ Graf č. 1 – „Vlastní zdroj“, data získaná z: *Celková kriminalita vybraných trestných činů*. 1.1.2019 až 31.3.2019. 15.4.2019. Dostupné z WWW:<< <https://bezpecnapribram.cz/data/48.pdf> >>.

Graf č. 2 ⁴²

Dynamika kriminality za rok 2020 klesla o 138 případů, tj. 7,8 %, oproti roku 2019, tedy celková kriminalita za tento rok činí 1637 TČ. Policie objasnila 807 TČ, to je o 59 činů méně než za rok 2019, ale na druhou stranu z minulých let se podařilo PČR doobjasnit o 18 případů více. Nejrozšířenější kriminalitou stejně jako u 1. čtvrtletí i za celý rok 2019 se stala majtková kriminalita (viz Graf. 3), která v tomto roce vykazuje 790 případů, tj. 48 % z celkové kriminality i přes to je o 9% nižší než v roce 2019. Za rok 2020 došlo k mírnému nárůstu krádeží vloupáním (289). Násilná trestná činnost klesla o tři případy (105), z toho bylo objasněno 77 skutků. Stejně jako v loňském roce má největší podíl na této kriminalitě úmyslné ublížení na zdraví (22), také se objevuje jeden TČ vraždy a pokusu o vraždu. Mravnostní kriminalita se o jeden případ zvýšila (21), PČR z toho objasnila 14 případů. Drogová kriminalita činí 44 TČ nedovolené výroby a držení psychotropních látek a jedů, tj. o 17 skutků méně než v loňském roce. Na tuto oblast se PČR cíleně zaměřuje, a to z důvodu, že je často spojena s majtkovou kriminalitou. Hospodářská kriminalita v tomto roce klesla oproti létu 2019, a to o 25 %. Na prvním místě již nejsou úvěrové podvody (11 skutků), tyto činy nahradily případy neoprávněného držení platebního prostředku (22 skutků), dále jsou to činy povahy zkrácení daní (20 skutků) a následně podvody (15 skutků).

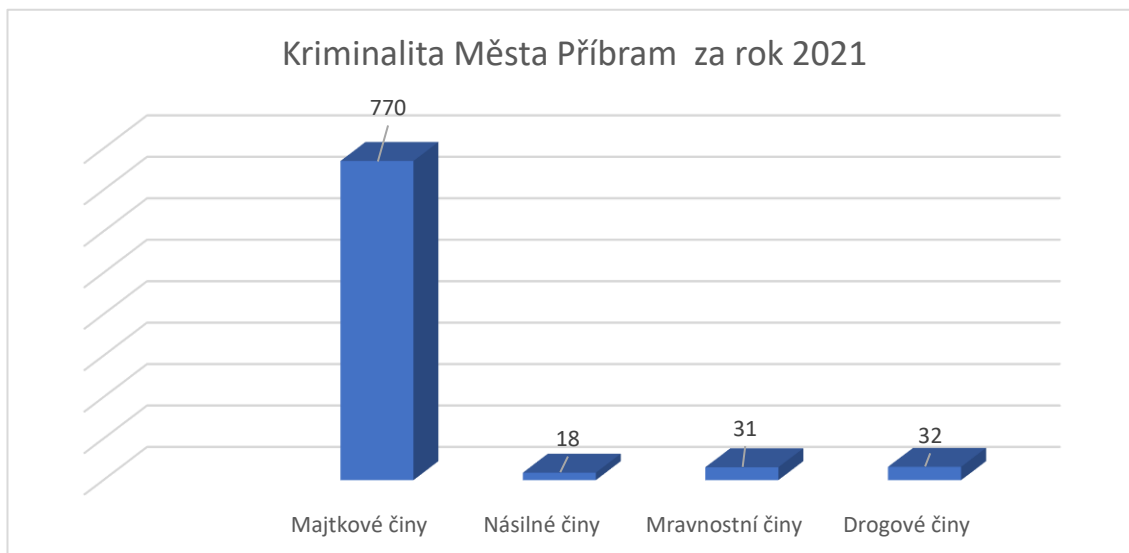
⁴² Graf č. 2 – „Vlastní zdroj“, data získaná z: *Kriminalita Města Příbrami za rok 2019*. 24.1.2020. Dostupné z WWW: <<<https://www.bezpecnapribram.cz/blog/clanek/statistika-kriminality-na-pribramsku-za-rok-2019>>>.

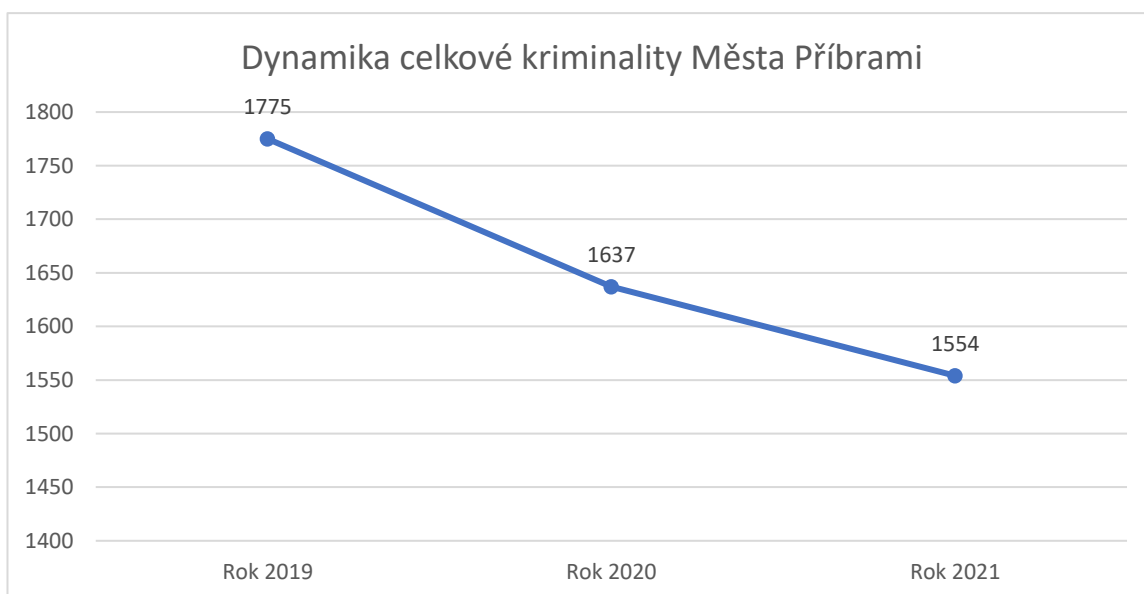
Graf č. 3⁴³

Pohled do roku 2021 přináší opětovné snížení kriminality a to o 83 případů než v roce 2020 a o 221 skutků méně než v roce 2019. Celková kriminalita v tomto roce činí 1554 TČ z toho bylo objasněno 747, tj. 48 %. Stejně jako v předešlých dvou letech je nejčastější majtková kriminalita (770 viz Graf č. 4). Ve značném měřítku ubylo krádeží vloupáním do vozidel a do bytů. Násilná TČ se na rozdíl od loňského a předloňského roku zvýšila (118). V rámci násilné kriminality došlo k jednomu pokusu o vraždu, 21 případů ublížení na zdraví, v tomto roce stoupl počet TČ povahy porušování domovní svobody (33), k 17 skutkům vydírání. Ke zvýšení došlo i u mravnostní kriminality (31). Naopak dynamika drogové kriminality klesla a to na 32 TČ nedovolené výroby a držení psychotropních látek a jedů. Z Grafu č. 5 je zřejmé, že dynamika kriminality za stěžejní léta 2019 a 2020 spolu s rokem 2021 pomalu klesá. Hospodářská kriminalita je nejnižší za daná období, spácháno bylo 97 TČ, kdy nejčastějšími případy byly zkrácení daně (27 činů), neoprávněný přístup a poškození záznamu počítačového systému (19 skutků), dynamika podvodů a úvěrových podvodů je v roce 2021 nejnižší.

⁴³ Graf č. 3 – Vlastní zdroj, data získaná z: *Kriminalita Města Příbrami za rok 2020*. 21.1.2021. Dostupné z WWW: <<<https://bezpecnapribram.cz/blog/clanek/statistika-kriminalita-na-pribramsku-v-roce-2020>>>.

Graf č. 4 ⁴⁴

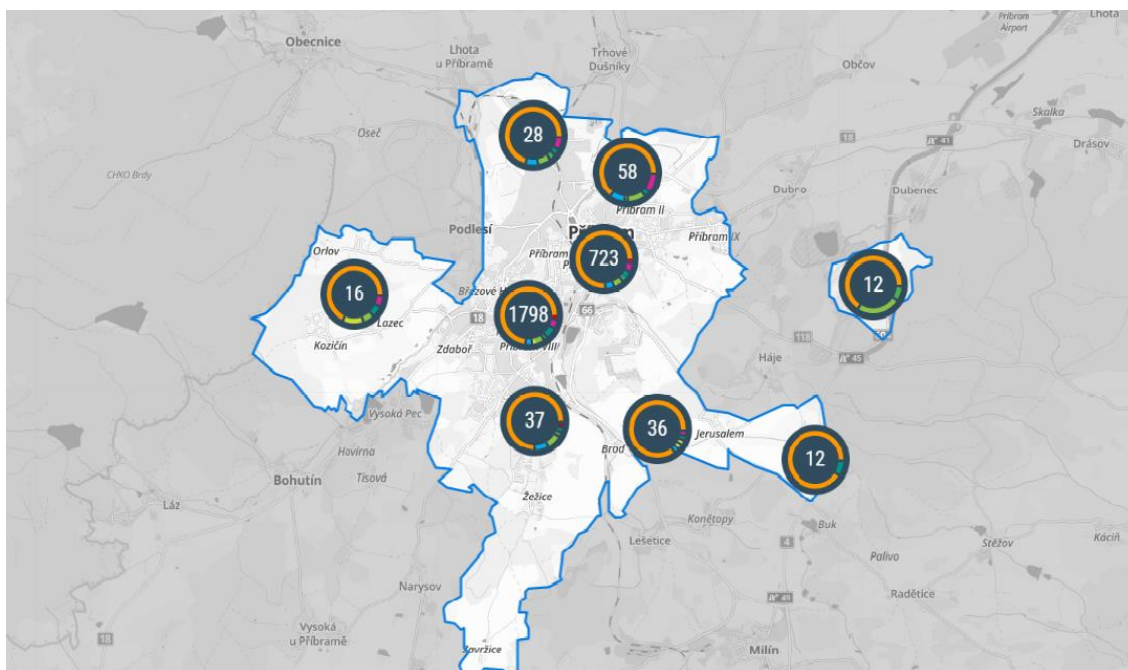
Graf č. 5 ⁴⁵

Je zajímavé, že většina trestných činů spáchané na území města Příbrami v těchto letech se shlukují do oblasti Příbram VII (viz Obr. č. 1). Za zmínku stojí, že některé případy trestných činů byly neobjasněny. Podle odpovědí řízených rozhovorů s příslušníky Policie ČR, služebně zařazenými v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby a kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality, je Příbram VII cílovou oblastí pro kriminalitu z důvodu několika

⁴⁴Graf č. 4 – „Vlastní zdroj“, data získaná z: *Kriminalita Města Příbrami za rok 2021*. 01.02.2022. Dostupné z WWW: <<<https://www.bezpecnapribram.cz/blog/clanek/statistika-kriminality-na-pribramsku-za-rok-2021>>>.

⁴⁵ Graf č. 5 – „Vlastní zdroj“, data získaná z: *Dynamika celkové kriminality Města Příbrami. 2019-2020*. Dostupné z WWW: <<<https://www.bezpecnapribram.cz/statistiky-kriminality>>>.

existujících soukromých ubytoven například Pod Čertovým pahorkem 487 a 488, Bratří Čapků 260 a tzv. „Horník“, kde žijí osoby sociálně slabí, Romové či drogově závislí. Dalšími důvody, proč se nejčastěji objevuje kriminalita a jiné protiprávní jednání jsou výskyty hospod a náměstí, ale samozřejmě se zločinnost neshlukuje výhradně do zmíněné oblasti. Vyskytuje se po celém teritoriu (viz Obr. č. 1).

Obr. č. 1 ⁴⁶

Mezi nejčastější pachatele podle odpovídajících respondentů se řadí romská menšina, sociálně slabí jedinci, drogově závislí a bezdomovci. Dále jsou to osoby, které mimo jiné soustavně porušují nejen zákony, ale také vyhlášky města. Jedná se o osoby, které jsou sociálně nepřizpůsobivé, tedy osoby nepracující, neodvádějící daně, pojištění, mající exekuce aj. K doplnění této otázky (viz příloha č.1 otázka 4), příslušník kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality přidává informaci, že se jedná i o osoby, které jsou šířiteli nakažlivé choroby a chovají se agresivně. Podle statistik PČR v roce 2019 se na TČ mnohdy podíleli recidivisté, spáchali 440 případů, tj. polovina objasněných TČ, dále mladiství ve věku od 15 do 18 let (12 TČ). ⁴⁷ V roce 2020 recidivisté spáchali o 11 případů méně než v roce 2019 (tj. 429 TČ), kdežto dynamika kriminality mladistvých od 15 do 18 let vzrostla, a to na 22

⁴⁶ Obr. č. 1, MAPY BUDOUCNOSTI II. *Kriminalita na teritoriálním území Města Příbrami*. Dostupné z WWW: <<<https://www.kriminalita.policie.cz>>>.

⁴⁷ POLICIE ČR, ÚZEMNÁ ODBOR PŘÍBRAM. „Statistika kriminality na Příbramsku za rok 2019“. Příbram. 2019. Dostupné z WWW: <<<https://www.bezpecnapribram.cz/blog/clanek/statistika-kriminality-na-pribramsku-za-rok-2019>>>.

případů⁴⁸, k létu 2021 pak mladiství spáchali 27 TČ, vývoj kriminality recidivistů je naopak nejnižší za zmíněné 2 roky, tj. 407 případů. Ze slov příslušníka oddělení hlídkové služby se se skupinami uvedených pachatelů setkávají při každém řešení konfliktů, dohadů, napadání, hádek či při rušení nočního klidu. Rozepře mezi osobami jsou podle slov příslušníků většinou z důvodu touhy po majetku, žárlivosti anebo prostě z nepřátelských vztahů. Dále také pro zlepšení vlastní finanční situace. Po položení otázky příslušníkovi, služebně zařazeného v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby, z jakého důvodu byly a jsou některé případy neobjasněny, je zpracovatelce odpovězeno, že důvodem neobjasněnosti případů byl nejspíše nedostatek důkazů. V tomto momentě se odpovědi příslušníků odlišují, dle příslušníka služebně zařazeného v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality je důvod prostý. Pachatel nebyl odhalen nebo odhalen byl, a to pouze pro jeden trestný čin, ale z důkazní nouze mu nelze prokázat další. Také je možné, že pachatel nebyl odhalen proto, že se z velké části kriminalita přesouvá do kybernetického prostoru, kde je složité ho odhalit vzhledem k technickým možnostem.

V poslední době se dynamika kriminality v rámci získaných statistických dat zlepšuje, tento jev můžeme sledovat i v předchozích grafech. Pandemické situace na kriminalitu nemá vliv, jak konstatuje policista PČR Územního odboru Příbrami, oddělení hlídkové činnosti. Jiný názor má příslušník kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality v Příbrami. Tvrdí, že se běžná kriminalita, díky pandemii přesunula do internetového prostředí a také se domnívá, že nejvíce TČ v této době bylo u osob v těžké finanční situaci, a to například z důvodu nezaměstnanosti v době pandemie.

Město Příbram v oblasti prevence má za cíle koordinovat a zabezpečovat tuto oblast na svém území. Realizuje preventivní politiku prostřednictvím zajištění finančního obnosu na podporu preventivních aktivit. Společně s PČR a dalšími subjekty má ve snaze eliminovat trestnou činnost, výskyt kriminálních jevů a také snížit dopady na občany města. Podle Programu prevence kriminality města Příbram za rok 2019 ⁴⁹ se

---

⁴⁸ POLICIE ČR, ÚZEMNÍ ODBOR PŘÍBRAM. „Kriminalita na Příbramsku v roce 2020“. Příbram, 2020. Dostupné z WWW: <<<https://bezpecnapribram.cz/blog/clanek/statistika-kriminalita-na-pribramsku-v-roce-2020>>>.

⁴⁹ MĚSTO PŘÍBRAM. *Program prevence kriminality města Příbram za rok 2019*. Příbram, 2019. s.13.

městu podařilo osvětlit lokalitu zvanou Flusárna a dále pokračuje v programu Cestou Sdílení, který je primárně zaměřen na rizikové chování v některých rodinách. Program prevence kriminality města Příbram za rok 2020 popisuje stejné cíle jako za rok 2019 až na bod týkající se osvětlení lokality Flusárna. Na otázky týkající se prevence odpověděl pouze příslušník PČR, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové činnosti. Bohužel příslušník kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality v Příbrami na tyto dotazy nemohl odpovědět, jelikož v oblasti prevence není specializovaný. Příslušník PČR, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby uvádí (viz příloha č.1, otázka 10), že PČR chrání bezpečnost a pořádek společnosti, prosazuje zákonnost, chrání práva a svobody osob, preventivně působí proti trestné a jiné protiprávní činnosti a potírá ji, dále usiluje o trvalou podporu a důvěru veřejnosti. V neposlední řadě (příloha č.1, otázka 13), se zpracovatelka „práce“ zeptala, co by příslušník PČR, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby zlepšil. Odpovědí bylo, že by zavedl změny v nabírání určitých individuí v rámci pracovněprávního vztahu s PČR, dále by zlepšil přístup nejvyššího vedení ke svým podřízeným např. měli by být více podporováni než kontrolováni. Dodatkem policisty PČR, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby byla věta „Dnes má větší pravomoci zločinec než sám zákon“⁵⁰. Odpovědi na otázky příslušníka PČR, oddělení hlídkové služby byly strohé a obecné, protože sám nemohl zhodnotit jaké informace může zpracovatelce „práce“ poskytnout.

---

⁵⁰ Rozhovor s příslušníkem PČR, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby, ze dne 6.3.2022.

6.3 Empirické šetření – Mládež a kriminalita

Druhý bod empirické části se bude zabývat kriminalitou mládeže na základních a středních školách, která je zaměřená na šikanu. Pro zjištění skutečností týkajících se šikany na školách, byla použita metoda dotazníkového šetření. Dotazníky zpracovatelka odeslala internetovou cestou na základní školu pod Svatou Horou do 5. a 9. tříd, skupince žáků z jiných základních škol na prvním i druhém stupni v Příbrami a studentům 2. ročníku střední školy zdravotnické v Příbrami. Cílem bylo zjistit kolik osob se setkalo se šikanou, jak by se šikanou bojovaly, jaký mají názor na tuto problematiku a jak se k tomuto tématu škola staví.

Zpracovatelka „práce“ se zaměřila na šikanu, jelikož se domnívá, že jde o nejčastější typ kriminality mládeže. Na online dotazníkové šetření o 15 otázkách odpovídalo celkem 97 respondentů, nejvíce odpovídali žáci na Základní škole pod Svatou Horou mladší 15 let, dále žáci a studenti od 15-17 let a hrstka respondentů ve věku 18 let a více. Největší účast dotázaných osob byla na základní škole. Na střední škole odpovědělo méně respondentů nejspíše z důvodu nezájmu o toto téma nebo nedostatku času pro vyplnění. Některé otázky byly povinné pro všechny a byly vyznačené symbolem hvězdy (*), otázky týkající se šikanovaných dětí nebyly povinné pro všechny, bohužel někteří žáci toto zadání nepochopily, proto odpovědi u některých otázek nejsou relevantní.

Otázka č. 1 a otázka č. 2

Pohlaví? * a Věk? *

	Žena	Muž	Celkem
Méně než 15	43	40	83
15–17	12	0	12
18 a více	2	0	2
Celkem	57	40	97

tab. č. 2⁵¹

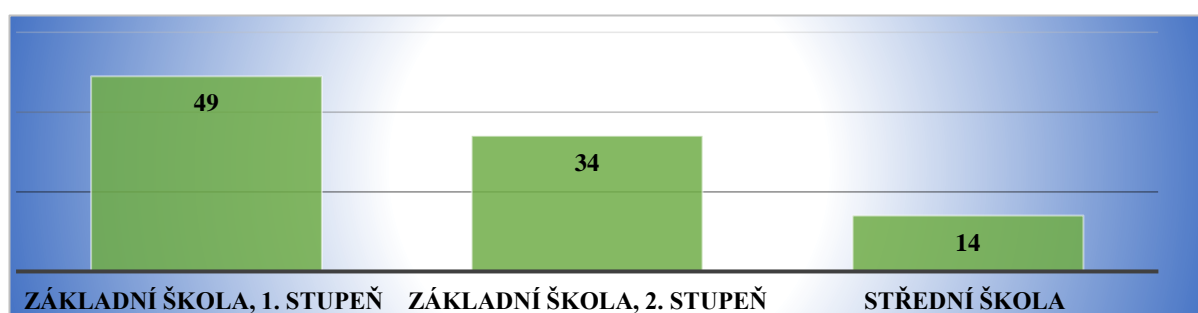
⁵¹ tab. č. 2 – „Vlastní zdroj“, data získaná z: „Dotazník na téma kriminalita mládeže“.

Zajímavostí je, že většinou odpovídaly ženy. Za zmínku stojí, že na základní škole neodpovídaly muži ve věku 15 a 17 let z neznámého důvodu. Podle zpracovatelky „práce“, příčinou by mohl být nedostatek chlapců v daném věku na základní škole nebo nejsou zainteresováni do tohoto tématu. Na střední škole zdravotnické neodpovídaly muži nejspíše z důvodu, že v dané třídě nechtěli odpovídat nebo zde není ani jeden zástupce mužského pohlaví nebo také z důvodu nedostatku času pro vyplnění dotazníků.

Otázka č. 3.

Studuji na...*

Graf. č. 6⁵²

V nynějším grafu můžeme sledovat největší zastoupení žáků 1. stupně základní školy. Patrně jde o nejpočetnější skupinu dětí, vedle toho neméně respondentů odpovídalo na střední škole. Důvodem možná je oslovení většího množství žáků základních školy v Příbrami. Pravděpodobně studenti střední školy v tomto tématu nejsou zainteresováni nebo šlo pouze o nedostatek volného času pro vyplnění.

Otázka č. 4

Je podle tebe problematika šikany aktuální? *

Podle 70 % otázaných je šikana na školách aktuální problematika, tím pádem se autorova domněnka, že jde o nejčastější formu kriminality na školách mezi žáky a studenty, potvrdila. Zbytek, tedy 30 % si nemyslí, že je toto téma aktuální, jelikož se se šikanou osobně nejspíše nesetkali. Možné je i to, že ti, kteří neodpověděli na dotazník mají stejné mínění, a proto se šetření neúčastnili

⁵² Graf č.6 – „Vlastní zdroj“. „Počet osob studujících na základních a středních školách“.

Otázka č. 5

Co podle tebe znamená pojem šikana? *

	Celkem
Opakované posmívání se, zesměšňování	79
Braní a poškozování věcí	42
Krádeže, vymáhání peněz	21
Bití	54
Jiné...	6

tab. č. 3⁵³

Problémem v této otázce byl, že žáci ani studenti nepochopili, že v odpovědi „jiné“ mohli doplnit své domněnky týkající se co pojem šikana pro ně znamená. Pravděpodobně měl autor jako poznámku k otázce napsat, že lze doplnit svou vlastní odpověď. Zřejmé je, že pojem šikana zahrnuje především opakované posmívání se a zesměšňování. Na druhé příčce odpovědi autor zaregistroval „bití“ neboli fyzické násilí. S touto otázkou souvisí i **Otázka č. 7**, které se zaměřuje na typ šikany, která se objevuje nejčastěji. Tedy nejčastější je typ psychické šikany, kterou uvedlo 48 %, fyzickou šikany označilo 26 % a jako nejnovější trend kybershikany označily 2 % osob.

Otázka č. 6

Jaký důvod podle tebe vede některé děti k šikaně? *

Snaží se být středem pozornosti	62
Je to pro ně zábava	37
Chtějí mít nad někým kontrolu	21
Někoho napodobují	15
Nevím	9
Jiná...	5

tab. č. 4⁵⁴

Podle odpovídajících respondentů je příčinou šikany zejména snaha o veškerou pozornost ostatních žáků či studentů. Důvodů může být mnoho. Mají špatný sociální základ nebo rodiče dítěti nedávají tolika péče, kterou vyžaduje, a proto usilují o lepší postavení ve škole mezi spolužáky. Na druhém místě odpovídající žáci a studenti

⁵³ tab. č. 3 – „Vlastní zdroj“, data získaná z: „Dotazník na téma kriminalita mládeže“.

⁵⁴ tab. č. 4 – „Vlastní zdroj“, data získaná z: „Dotazník na téma kriminalita mládeže“.

označili, že pro agresory psychická nebo fyzická šikana je zábava. Podle zpracovatelky „práce“ tyto dvě odpovědi spolu souvisí. Jde o to, že pokud agresor někoho šikanuje pro svou zábavu, ostatní děti, které si neuvědomují závažnost jeho chování ho pozorují a v některých případech i následují. Tím pádem je středem pozornosti. U odpovědi jiné se autor domnívá, že žáci či studenti nepochopily, že mohou k této odpovědi dopsat svůj postoj k dané otázce, jako to bylo u otázky č. 5.

Otázka č. 8

Stal/a jsi se někdy obětí šikany? *

Je potěšující záležitostí, že podle výzkumu 75 % mládeže nebylo obětí šikany. Ale stále je tu 25 % osob, kterých se toto negativní jednání ostatních dotklo osobně. Otázka č. 7 již byla zmíněna proto její výsledky zpracovatelka „práce“, již znovu nerozepisovala. Následující dotazy (od č. 9 do č. 11) jsou mířeny pouze na respondenty, kteří byli obětmi šikany.

U **otázky č. 9 až č. 11** zpracovatelka zjistila při vyhodnocování jistý problém, a to takový, že opět došlo k nepochopení na straně žáků či studentů. Daný dotaz byl zaměřován na ty, kteří odpověděli v předchozí otázce „Ano“ tedy, že byli obětí šikany. I přes to, ti, kteří odpověděli v dotazu č. 8 „Ne“, na následující tři otázky odpověděli. Ten samý problém můžeme vidět i v následujících dvou dotazech, a tím pádem není relevantní výsledky použít v dané výzkumné části, protože výsledky jsou zavádějící a autor nemůže zjistit, jak odpovědělo jistých 25 %. Přesto, že často docházelo k nepochopení obsahu dotazníku, zpracovatelka si není vědoma, že by tuto výzkumnou metodu provedla špatně nebo nesprávně vyznačila nepovinné a povinné otázky.

Otázka č. 12

Kdybys byl/a šikanován/a, nebo jsi byl/a svědkem, jak by ses zachoval/a? *

Řekl/a bych to kamarádovi/kamarádce	5
Řekl/a bych to učiteli/učitelce	44
Řekl/a bych to rodičům	33
Neřekl/a bych to nikomu	4
Jiná...	11

tab. č. 5⁵⁵

Je správné, že většina osob by problém šikany řešila oznámením dospělému. I přes to vidí žáci a studenti jako první možnost učitele nebo učitelku. Pravděpodobně je to z důvodu, že jsou respondentům ihned nablízku. Jsou s nimi od rána po skončení školního dne a většinou svým žákům naslouchají. A samozřejmě, oporu vidí ve svých rodičích, kteří většinou představují stabilitu pro dítě.

Otázka č. 13

Jsou podle tebe tresty za šikanu dostatečné? *

Tento dotaz zpracovatelka „práce“ bere jako všeobecně známou věc a přišlo jí, že každý ví, jaké tresty za daný čin můžou nastat, ale po konzultaci s jedním z učitelů zpracovatelka zjistila, že jsou případy, kteří nevěděli, jaké tresty mohou nastat, a proto váhaly, jak mají na otázku č. 13 odpovědět. Nakonec ve spolupráci s paní učitelkou si vytvořili obrázek, jakou formu mohou tresty mít. Z respondentů je pro přísnější tresty 72 %, 24 % vnímají následky za jednání naprosto dostatečné a 4 % jsou pro mírnější tresty. Zpracovatelka je toho názoru, že by tresty měly být přísnější, někdy dochází, že agresor je pouze pokárán.

Otázka č. 14

Jak podle tebe můžeme šikaně předejít? *

Otázka č. 14 je otázkou volnou. Každý respondent odpověděl dle svého uvážení. Nejčastěji se objevuje odpověď „Nevím“ procentuálně se pohybuje okolo 26 %. Vedle toho se objevují odpovědi týkající se zavedení přísnějších trestů, více hodin psychologie ve škole, snažit se více zajímat o dění ve třídě ze strany učitele. Někteří také odpovídají,

⁵⁵ tab. č. 5 – „Vlastní zdroj“, data získaná z: „Dotazník na téma kriminalita mládeže“.

že se člověk nemá nechat šikanovat a buď to řešit oznámením nebo sám za sebe. Dalším způsobem, jak předejít šikaně je podle žáků a studentů lepší výchovou dětí nebo se jednoduše s takovými lidmi, kteří jsou agresory vůbec nezaobírat. Našli se i tací, kteří zastávají názor, že každý si šikanou projde a nedá se proti ní nic dělat. Objevili se i vtípálci, kteří napsali rádoby vtípné odpovědi. Bohužel ty se nadají ve výzkumu použít, jelikož nejsou relevantní. Z pohledu zpracovatelky, s některými žáky a studenty souhlasí a dále doplňuje, že by se měla zavést větší informovanost žáku o šikaně a jejích následcích.

Otázka č. 15

Pořádá škola programy, kde se dozvíš o problematice šikany a jaké následky sebou nese? *

V poslední řadě důležitá otázka ze strany zpracovatelky. Odpovědi z velké části potěšili a je vidět, že školy mají ve snaze bojovat se šikanou, a proto své žáky o ní informují. Jak tedy vyplývá nejčastější odpověď byla „Ano“ a to ze 60 %, vedle toho odpověď „Ne“ zaškrtno zbylých 40 % respondentů, v těchto případech zpracovatelka „práce“ doporučuje školám zavést programy, které informují o problematice šikany.

V oblasti prevence před šikanou a součinnosti Policie ČR v Příbrami zpracovatelka vyhotovila dvě otázky v řízeném rozhovoru směřující na toto téma. Podle příslušníka PČR, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové činnosti se za jeho služby stalo pouze jednou, že byl ohlášen případ šikany. Dále o šikaně Policie dle policisty, oddělení hlídkové služby mládež informuje prostřednictvím prezentací a má za to, že jiná spolupráce se školami probíhá, ale není si vědom jak často a o jakou jinou formu součinnosti jde. Zpracovatelka podle webové stránky „Bezpečná Příbram“⁵⁶ zjistila, že poslední forma součinnosti se školami byla v roce 2018. Ta se nezabývala šikanou, ale domácím násilím, která byla prezentována formou preventivního filmu Jakub.

---

⁵⁶ KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ PČR, *Bezpečná Příbram* [online]. Příbram. Dostupné z WWW: <<<https://www.bezpecnapribram.cz>>>.

Závěr

Hlavním cílem „práce“ bylo seznámení s kriminalitou na úrovni teoretické tzn., objasnění fenomenologických základních pojmů týkajících se zločinnosti tzn. definice pojmu kriminality, protiprávního jednání, delikvence. Spolu se zmíněnými pojmy dále definuje strukturu, dynamiku, úrovně, členění, subjekty kriminality a vědní obor zabývající se kriminalitou. Dále popisuje nejčastější druhy kriminality a protiprávního jednání ve městě Příbrami. Následně se zaměřuje na léta 2019 a 2020, které obohacuje i o rok 2021, jako pohled od budoucna. Analýza statistických dat je zaměřena na registrovanou obecnou kriminalitu a tyto získané statistické údaje mezi sebou komparuje. Pomocí kvalitativní metody šetření v podobě řízených rozhovorů s příslušníky Policie ČR, služebně zařazenými v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby a kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality. Tím získává praktické informace o problému kriminality v příbramském teritoriu. Snahou bylo zjistit informace o nejčastějších pachatelích, o jejich motivech. V jakých místech se kriminalita objevuje nejčastěji, a proč tomu tak je. Z jakého důvodu nebyly některé trestné činy objasněny a jaké změny by příslušníci zavedli v působnosti s PČR, jaká preventivní opatření probíhají a jaká je součinnost se školami.

Druhým bodem neboli vedlejším cílem je kriminalita mládeže, kde autorka popisuje dle zákona č. 218/2003 Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů, definici mladistvých a dětí. Následně se zaměřuje na nejčastější kriminalitu páchanou mládeží, a to šikanou. Jako metodou šetření byl uveden online dotazník na kvantitativní úrovni, který byl vyplněn ve spolupráci s žáky Základní školy pod Svatou Horou a skupinkou žáků z jiných základních škol v Příbrami a studenty Zdravotnické střední školy v Příbrami. Cílem bylo poukázat na četnost šikany na školách a kolik dětí a mladistvých bylo obětí šikany.

Teoretická část, byla věnována především obecně známým faktům vztahujících se ke kriminalitě. Empirická část byla zaměřena na statistiky obecné registrované kriminality a hospodářské kriminality ve městě Příbrami v letech 2019 a 2020 a následně i v roce 2021. Ve srovnání těchto let kriminalita ve městě výrazně klesá. V roce 2020 bylo o 7,8 % méně trestných činů, než v roce 2019. Zajímavé je, že největší podíl na kriminalitě mají trestné činy zařazené do majetkové kriminality

v podobě krádeží vloupáním na dalších přičkách je násilná kriminalita, toxikománie a mravnostní kriminalita. Podle statistik je následující rok 2021 rokem, kdy dynamika celkové registrované obecné kriminality klesá a to o 221 skutků ve srovnání s rokem 2019 a o 83 případů s rokem 2020, následně i hospodářská kriminalita je v poklesu. Zločinnost se snižuje díky součinnosti vedení města Příbrami s Policií ČR, městskou policií a neziskovými organizacemi, působící na území města. Společně rozvíjí bezpečnost, zvyšují se občůzky, osvětlují se veřejná místa a rozšiřuje se kamerový systém. Na základě řízených rozhovorů s příslušníky Policie ČR, služebně zařazenými v rámci dané policejní součásti, Krajského ředitelství Středočeského kraje, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby a kriminální policie a vyšetřování, oddělení analytiky a kybernetické kriminality bere zpracovatelka „práce“ šetření za úspěšné, až na pár výjimek. Problém nastal v momentě, kdy byl dotázán příslušník PČR, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby na případy, proč některé trestné činy nebyly vyřešeny, nebyl si jistý, jaké informace může zpracovatelce „práce“ poskytnout, aby neprozradil jakékoli citlivé informace. Odpovědi byly na zpracovatelky vkus strohé a obecné, přesto postačující. V oblasti součinnosti se školami v Příbrami, se zpracovatelka nedozvěděla konkrétní informace, protože příslušník PČR, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby si nebyl vědom, jaká přesná forma součinnosti se školami probíhá. Velmi překvapivý byl jeho postoj k poslední otázce řízeného rozhovoru, která se týkala, zda je něco pro zlepšení činnosti PČR. Příslušník PČR, oddělení hlídkové činnosti měl, dá se říct velmi negativní postoj ke svým nadřízeným. Většinou se příslušníci v odpovědích shodovali, ale v momentě, kdy se dostalo na položení posledních otázek ohledně prevence, příslušník ve službě kriminální policie, který není preventistou nemohl odpovědět.

Ve druhém bodě empirického výzkumného šetření byla použita kvantitativní metoda v podobě online dotazníku, který byl zaměřen na žáky základní školy a studenty střední školy. Bohužel toto šetření zpracovatelka nebere za zcela úspěšné, jelikož se vyskytly problémy v porozumění na straně studentů a žáků. Otázky, které byly povinné byly označené symbolem („*“), otázky, které nebyly povinné šlo v dotazníku přeskočit. Ale i přes to, některé odpovědi byly použitelné. Většina odpovídajících respondentů byly dívky a to v 59 %. Podle 70 % je stále problém šikany aktuální, ale pouze 25 % bylo obětí šikany, což je velmi příjemný poznatek. Nejčastějším typem šikany je šikana psychická, a to ve formě posměšků. Radostným faktem je jednání osob, které by

byly šikanováni nebo pokud by byly svědkem tohoto činu. Výsledkem je, že 44 respondentů by o problému řeklo učitelé nebo učitelce a 33 osob by se svěřilo rodičům. Je vidět, že v těchto osobách vidí oporu, a ví, že to nenechají bez povšimnutí.

Přes to, že kriminalita ve městě Příbrami i na školách klesá, považuje zpracovatelka za nutnost dále věnovat pozornost těmto tématům a snažit se bezpečnost dostat na tu nejkvalitnější úroveň. Je zapotřebí stále hledat místa, která nejsou zcela osvětlena, snažit se zabývat více rizikovými místy, jako jsou ubytovny. V oblasti školství vytvořit pozici metodika prevence, kdy se na něj mohou žáci a studenti obrátit v případě problému. Nebo zvýšit počet programů, které informují mládež o šikaně. V případě, že existuje ve třídě žák, procházející šikanou, je nutné, aby se učitel více dětem věnoval, našel původ šikany a její důvod. Daná témata jsou a budou vždy aktuální, protože není možné zcela eliminovat kriminalitu v jakékoli podobě.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. GŘIVNA T., SCHEINOST M., ZOUBKOVÁ M. a kolektiv, *Kriminologie*. Praha: Wolters Kluwer, 2014. 563 s. ISBN 978-80-7478-614-3.
2. KAISER. G. *Kriminologie*. 1. vydání vyd. Praha: C.H., Beck, 1994. 268 s. ISBN 80-7179-002-8.
3. KUBE, E., SCHNEIDER, H., STOCK, J. *Kriminalprävention als kommunale Aufgabe*. In: KUBE, E., SCHNEIDER, H., STOCK, J. *Vereint gegen Kriminalität*. Lübeck: Schmidt – Römhild, 1996. 331 s. ISBN 978-3795007195.
4. KUČHTA, J.; VÁLKOVÁ, H. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005. 554 s. ISBN 80-7179-813-4.
5. KYRIACOU CH., *Řešení výchovných problémů ve škole*. Praha: Portál, 2005. 151 s. ISBN 80-7178-945-3.
6. MARTÍNEK Z., *Agresivita a kriminalita školní mládeže*. Praha: Grada, 2009. 152 s. ISBN 978-80-247-2310-5.
7. MATOUŠEK O., KOFTOVÁ A., *Mládež a delikvence*. Praha: Portál, 2003. 340 s. ISBN 80-7178-771-X.
8. MUSIL, J., KONRÁD, Z. a SUCHÁNEK, J. *Kriminalistika*. Praha: C. H. Beck, 2004. 583 s. ISBN 80-7179-878-9.
9. NEZKUSIL, J a kol. *Československá kriminologie*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1978. 270 s.
10. NOVOTNÝ, O.; ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 1., vyd. Praha: Eurolex Bohemia, 2001. 419 s. ISBN 80-86432-08-4.
11. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2., přepracované vyd. Praha: ASPI, 2004. 451 s. ISBN 80-7357-026-2.
12. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 3. přepracované vyd. Praha: ASPI, 2008. 527 s. ISBN 978-80-7357-409-3.
13. SCHEINOST M., *Kriminalita očima kriminologů*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2010. 238 s. ISBN 978-80-7338.
14. SOCHŮREK, J. *Úvod do penologie 1.vydání*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 2008. 80 s. ISBN 978-80-7372-287-6.
15. SVATOŠ R., *Kriminologie*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk s.r.o., 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6.
16. SVATOŠ R., *Prevence kriminality, druhé aktualizované vydání*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú. Žižkova 4/6, 370 01 České Budějovice, 2016. 132 s. ISBN 9778-80-7556-009-4.
17. SVATOŠ R., *Základy kriminologie a prevence kriminality*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, z. ú. Žižkova 4/6, 370 01 České Budějovice, 2009. 118 s. ISBN 978-80-86708-81-2.
18. ZOUBKOVÁ I., MOULISOVÁ M., *Kriminologie a prevence kriminality*. Praha: Armex, 2004. 146 s. ISBN 80-86795-05-5.

Elektronické zdroje

- TOP, *Spadla klec: Fantom příbramských prodejen byl dopaden* [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o, 24.6.2019 [cit. 2019-06-24]. Dostupné z WWW: <<<https://www.pribram.cz/clanek/spadla-klec-fantom-pribramskych-prodejen-byl-dopaden/14061/>>>.
- TOP, *Spadla klec! Policisté dopadli skupinu dealerů pervitinu a marihuany* [online]. Příbram: Rosalota, s.r.o., 24.5.2019 [cit. 2019-05-24]. Dostupné z WWW:< <<https://www.pribram.cz/clanek/spadla-klec-policiste-dopadli-skupinu-dealeru-pervitinu-a-marihuany/13602/>>>.
- KRAJSKÉ ŘEDITELSTVÍ PČR, *Bezpečná Příbram* [online]. Příbram. Dostupné z WWW: <<<https://www.bezpecnapribram.cz>>>.
- MAPY BUDOUCNOSTI II. *Mapy kriminality Města Příbram*. Dostupné z WWW: <<<https://www.kriminalita.policie.cz>>>.
- npor. Bc. VOLF M. *Kriminalita v teritoriu města Příbrami ke dni 31.3.2019*. Příbram:15.4.2019.Dostupné z WWW: <<<https://bezpecnapribram.cz/data/48.pdf>>>.
- npor. Bc. VOLF M. *Statistika kriminality na Příbramsku za rok 2019* [online]. 24.01.2020.Dostupné z WWW:<<<https://www.bezpecnapribram.cz/blog/clanek/statistika-kriminality-na-pribramsku-za-rok-2019>>>.
- npor. Bc. VOLF M. *Statistika kriminality na Příbramsku za rok 2020* [online]. 21.01.2021.Dostupné z WWW:<<<https://bezpecnapribram.cz/blog/clanek/statistika-kriminality-na-pribramsku-za-rok-2020>>>.
- npor. Bc. VOLF M. *Statistika kriminality na Příbramsku za rok 2021* [online]. 01.2.2022.Dostupné z WWW:<<<https://bezpecnapribram.cz/blog/clanek/statistika-kriminality-na-pribramsku-za-rok-2021>>>.
- por. Bc. MONIKA SCHINDLOVÁ, Dis. *Požár pizzerie* [online]. Příbram: PČR Příbram 15.12.2020.Dostupné z WWW: <<<https://www.policie.cz/clanek/pozar-pizzerie.aspx>>>.

- POLICIE ČR, *Preventivní informace šikana* [online]. Dostupné z WWW: <<[Šikana – Policie České republiky](#)>>.
- PROCES – CENTRUM PRO ROZVOJ OBCÍ A REGIONŮ, s.r.o. *Analytická část – profil města Příbram* [online]. Ostrava. Dostupné z WWW: <<https://pribram.eu/files/post/101328/SP_Pribram_Analyticka_cast_FINAL.pdf>>
- JUDr. VICHLENDÁ M., Ph.D., Ing. KŘEČEK I., *Kriminologie*. Karviná: Střední odborná škola ochrany a majetku s. r. o., 2011. 224 s. Dostupné z WWW: <https://dokumenty.site/document/konec-kriminalistika-vichlenda-sosoom-zlincz-vzniku-tto-studijn-opory-se-podileli.html> >>
- MĚSTO PŘÍBRAM, *Oficiální stránky města Příbram* [online]. Dostupné z WWW: << [Město Příbram – oficiální stránky \(pribram.eu\)](#)>>

Legislativní dokumenty

1. ČESKÁ REPUBLIKA, Zákon č. 40/2009 Sb., *Zákon trestní zákoník*. Sbírka zákonů, 1.1.2010. Dostupné z WWW: << <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40> >>.
2. ČESKÁ REPUBLIKA, Zákon č. 218/2003 Sb., *Zákon o odpovědnosti mládeže za protiprávní činy a o soudnictví ve věcech mládeže a o změně některých zákonů*. Sbírka zákonů, 31.7.2003. Dostupné z WWW: << <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-218> >>.
3. ČESKÁ REPUBLIKA, Zákon č. 251/2016 Sb., *Zákon o některých přestupcích*. Sbírka zákonů, 03.08.2016. Dostupné z WWW: << <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2016-251> >>.
4. MĚSTO PŘÍBRAM, *Koncepce prevence kriminality na období 2019-2020*. Příbram, 2018. 50 s.
5. MĚSTO PŘÍBRAM, *Oficiální stránky města Příbram* [online]. Dostupné z WWW: << [Město Příbram – oficiální stránky \(pribram.eu\)](#)>>.
6. MĚSTO PŘÍBRAM, *Program prevence kriminality města Příbram na rok 2020*. Příbram, 2020. 20 s.
7. MĚSTO PŘÍBRAM, *Program prevence kriminality města Příbram na rok 2019*. Příbram, 2019. 25 s.

Ostatní zdroje

- Rozhovor s příslušníkem PČR, Územního odboru Příbram, oddělení hlídkové služby, ze dne 6.3.2022.

Seznam zkratk

- aj. A jiné
- apod. A podobně
- atd. A tak dále
- BP Bakalářská práce
- Např. Například
- OČTŘ Orgány činné v trestním řízení
- OHS Oddělení hlídkové služby
- PČR Policie České republiky
- př. Příklad
- TČ Trestný čin
- tj. To jest
- tzv. Tak zvaně
- TZ Trestní zákoník, zákon č. 40/2009 Sb.

Seznam tabulek a grafů

Graf č. 1 - Celková kriminalita vybraných TČ k 31.3.2019

Graf č. 2 - Kriminalita Města Příbrami za rok 2019

Graf. č. 3 – Kriminalita Města Příbrami za rok 2020

Graf. č. 4 – Kriminalita Města Příbrami za rok 2021

Graf č. 5 – Dynamika celkové kriminality Města Příbrami

Graf č. 6- Počet osob studujících na základních a středních školách

Obr. č. 1 – Teritoriální území Města Příbrami

tab. č. 1 - Úroveň kriminality ve Středočeském kraji za rok 2019

tab. č. 2 – Pohlaví a věk mládeže

tab. č. 3 – Co podle tebe znamená pojem šikana?

tab. č. 4 – Jaký důvod podle tebe vede některé děti k šikaně?

tab. č. 5 - Kdybys byl/a šikanován/a, nebo jsi byl/a svědkem, jak by ses zachoval/a?

Přílohy

Příloha č.1 – Řízený rozhovor s příslušníky PČR ve městě Příbrami

1. Jaká je vaše funkce (hodnost) u Policie ČR („dále jen **PČR**“) v Příbrami?
2. Jakou formu činnosti vykonáváte u PČR v Příbrami (hlídková, obchůzková, recepční, operační)?
3. Která skupina obyvatel je podle Vás nejvíce problémová v Příbrami?
4. Popsal/a byste stručně vaši zkušenost se zmíněnou problematickou skupinou?
5. Z jakého důvodu se trestné činy shlukují do oblasti města Příbrami VII?
6. Podle Vašeho názoru, jaké jsou nejčastější motivy pachatelů?
7. Uveďte důvod (pokud můžete), proč jsou některé trestné činy za rok 2019 a 2020 neobjasněny?

8. Můžete říct, jaký vliv měla pandemie onemocnění COVID-19 na kriminalitu v Příbrami?

9. Jak hodnotíte kroky PČR a vedení města, aby zamezily kriminalitě? Jsou tyto kroky podle vás dostatečné ke zmírnění zločinnosti?

10. Na jakou oblast prevence je PČR zaměřena?

11. Jak často se setkáváte s oznámeními šikany na školách? Jaké je jednání PČR při takových to oznámeních?

12. Jaká je součinnost PČR se základními a středními školami v Příbrami v oblasti prevence kriminality? A jak děti informujete o prevenci?

13. Zlepšil/a byste něco na činnosti PČR?

Příloha č.2 - Dotazníkové šetření na téma kriminalita mládeže – šikana

Otázky označené * jsou povinné.

1. Pohlaví*

- a) Žena
- b) Muž

2. Věk*

- a) Méně než 15
- b) 15-17
- c) 18 a více

3. Studuji na*

- a) Základní škole, 1. stupeň
- b) Základní škole, 2. stupeň
- c) Střední škole

4. Je podle tebe problematika šikany aktuální?*

- a) Ano
- b) Ne

5. Co podle tebe znamená pojem šikana?*

- a) Opakované posmívání se, zesměšňování
  - b) Bití
  - c) Braní a poškozování věcí
  - d) Krádeže, vymáhání peněz
  - e) Jiné
- .....

6. Jaký důvod podle tebe vede některé děti k šikaně?*

- a) Snaží se být středem pozornosti
  - b) Je to pro ně zábava
  - c) Chtějí mít nad někým kontrolu
  - d) Někoho napodobují
  - e) Nevím
  - f) Jiné
- .....

7. Jaký typ šikany se u vás ve třídě objevuje nejvíce?

- a) Fyzická šikana
- b) Psychická šikana
- c) Kyberšikana (přes sociální sítě)

8. Stal/a jsi se někdy obětí šikany?*

- a) Ano
- b) Ne

9. Jak často k šikaně docházelo?

- a) Nikdy
- b) Každý den
- c) Několikrát za měsíc
- d) Jiné

.....

.

10. Kdo tě šikanoval?

- a) Děvčata ze třídy
- b) Kluci ze třídy
- c) Starší žáci/studenti
- d) Jiné

.....

11. Kde se šikanování odehrálo?

- a) Ve třídě
- b) Na chodbě
- c) V šatně
- d) Jiné

.....

12. Kdybys byl/a šikanován/a, nebo jsi by byl/a svědkem šikany, jak by ses zachoval/a?*

- a) Řekl/a bych to kamarádovi/kamarádce
- b) Řekl/a bych to učiteli/učitelce
- c) Řekl/a bych to rodičům
- d) Neřekl/a bych to nikomu
- e) Jiné

.....

13. Jsou podle tebe tresty za šikanu dostatečné?*

- a) Ne, měly by být přísnější
- b) Ne, jsou moc přísné
- c) Ano

14. Jak podle tebe můžeme předejít šikaně?*

15. Pořádá škola programy, kde se dozvíš o problematice šikany a jaké následky sebou nese?*

a) Ano

b) Ne